

PABLONĚN CORINTONU 'ICĚ UNICAMA A PAIN BUÁNMIÁ QUIRICA

*Corintonuaxa Jesucristomi catamēcĕ unicama Pablonĕn
quirica cuĕnĕoxuan*

¹ 'Ĕx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucĕn Papa Dios cuĕncĕsabi oquin aín bana unicama ñuixunun ca Jesucristonĕn 'ĕ caísacĕxa. An caísa 'ixun cana Sóstenesbĕtan mitsu quirica buánmin. Axribi ca Jesucristomi catamēcĕ 'aish nucĕn xucĕn 'icĕn. ² Mitsúxmi Corinto ĕmanuax Jesucristomi catamēcĕ 'icĕ, cana cuĕnĕoxun ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Mitsux Cristo Jesúsmi catamēcĕ 'aish camina Nucĕn Papa Diosnan 'ain. An ca ax cuĕncĕsabi oíshi 'inun mitsu caísacĕxa. Camabi menu 'icĕ unicama, an Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín 'uchacama tĕrĕnxunun quixun ñucácĕ, a unicama usai 'inun caíscĕsaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caísacĕxa. Jesucristo ax ca a unicaman 'Ibu 'ianan nun 'Iburibi 'icĕn. ³ Usa 'aíshmi mitsux Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

Cristo cupí nuibaquin Nucĕn Papa Diosan uni 'aquinti bana

⁴ Cristo Jesús cupía mitsu nuibaquin ainan 'imicĕ cupí cana camabi nĕtĕn Nucĕn Papa Dios —asábi ca —cain. ⁵ Cristobĕ 'aíshmi aín sinánsaribi 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan an aín unicama 'unánmiti ñu 'unánmiquin upí oquin sinanimi upiti bananun mitsu 'imiáxa. ⁶ Usa 'aish camina mitsux an Cristo ñui quicĕ bana 'unánquin, a bana quicĕsabi oquin 'acĕ 'ain. ⁷ Usa 'ixunmi Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕnti nĕtĕ cainia ca Nucĕn Papa Diosan aín unicama 'aquincĕsaribi oquin ami 'unánun mitsu

'aquinia. ⁸ Nucën 'Ibu Jesucristo utęcęcëbëtan uinu 'icë unínbi mitsu ñuiquin —a unix ca 'atima ñu 'acë 'icë — quixun canúnma ca Nucën Papa Diosan mitsúnmi ami catamëquin 'atima ñu 'axunma 'anun ënquinma mitsu bërúanti 'icën. ⁹ Nucën Papa Diosan ca ax quicësabi oquin ñu 'aia. Mitsúnmi aín Bëchicë, Nucën 'Ibu Jesúsbe 'ixun, an sináncësaribi oquin sinánun ca mitsu caisacëxa.

I. PABLONĒAN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA 'ĒSĒA BANA (1.10-6.20)

Axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi oquin sinán-tima bana

¹⁰ Mitsux Jesucristomi sináncë 'aish camina 'ën xucéantu 'ain. Usa 'icë cana Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oquin mitsu ësoquin cain: Bëtsin sináncësaribi oquin sinani camina bucucanti 'ain. Masáquin sinani camina bëtsibë nishanancantima 'ain. Nishananíma nuibananshiti camina camaxunbi bëtsin sináncësa oquinshi sinani upitax bucucanti 'ain. ¹¹ 'Ēn xucéantu, cana mitsu cain, Cloénën aintsi 'ibun ca mitsux ismina bëtsibë bëtsibë ubíonan ubíonani bucuí quixun ë caxa. ¹² Usoquian cacëxun 'ën sináncëx ca ësa 'icën: mitsu raírinëx ca ax isa 'ën 'unánmicë 'icë quia. Quimainun ca raírinëxribi ax isa Apolonën 'unánmicë 'icë quimainun, raírinëxribishi ax isa Pedronën 'unánmicë 'icë quimainun raírinëxribishi ax isa Cristonën 'unánmicë 'icë quiax quia. ¹³ ¿Mitsun sináncëx cara Cristo 'itsa 'ic? Cristo ca 'itsama 'icën, ax ca achúshishi 'icën. 'Ēx cana mitsun ñu 'aisama 'acëcama téréncë 'inun i curúsocënu bamama 'ain. 'Ēmi catamëtima Cristomishi catamëti camina nashimicë 'ian. ¹⁴ 'Ēn mitsu achúshibi nashimicëma cupí cana Nucën Papa Dios —asábi ca —cain. Crispo 'imainun Gayo a rabéishi cana nashimian. ¹⁵ Usa 'ain camina mitsux Cristomi sinanima —Pablonan 'aish cana nashimicë 'ai

—quiax quitima 'ain. ¹⁶ A 'imainun cana axa Estéfanasnën xubunu 'icëcamaishi nashimian. 'Ën sináncëx ca bëtsi uniribi a 'ën nashimicë 'aíma 'icën. ¹⁷ Cristonën ca uni nashiminun 'ë cáma 'icën. Uni aín 'uchacama tērécë 'aish Nucën Papa Diosnan 'inun iéminux ca Cristo i curúsocënu bamacëxa quixun camabi uni canun ca Cristonën 'ë 'imiacëxa. An quirica 'unáncë unicamaxa quicëσαι unin cuaisama banan banaquinma unin cuaisabi oquin, upí oquin aín bana ñuixunun ca 'ë cacëxa.

Cristonëx ca Nucën Papa Diosan cushiñu 'ianan aín sinán-saribi 'icë quicë bana

¹⁸ Cristo ca unin 'ucha cupí i curúsocënu bamacëxa quixun ñuicë bana a ca an Nucën Papa Dios cuëencëma unicaman —a banax ca cëmë 'icë —quixun ñuiquin 'usania. Usa 'aínbi ca axa Nucën Papa Diosbë 'inux iéti unicaman a bana cuaquin, aín cushin 'imicëx cananuna nun 'uchacama tērécë 'aish Nucën Papa Diosnan 'ai quixun 'unania. ¹⁹ Èsai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuëñëo ësai quia:

'Ën sinanëinshi cana ñu 'unani quixun sináncë unicama ax ca 'ën 'imicëx aín sinan ñancáishi 'iti 'icën. 'Ën cana ñu 'unani quixun sináncë uni ax ca 'ën 'imicëx ñu 'unáncëma unisa 'iti 'icën.

²⁰ Sinánñu uni 'imainun an quirica 'unáncë uni 'imainun an ëñë menu 'icë ñuishi ñuiti 'unáncë uni acaman, ñu 'unáncë cana 'ai, quixun sináncë 'aínbi ca Nucën Papa Diosan sinan abë sënënmaira 'icën. Usa 'ain ca usa unicaman aín sinánsamaira Nucën Papa Diosan sinan 'icë quixun isti 'icën. ²¹ Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin mëníosabi oi ca uni anbi aín sinanëinbi sinani Nucën Papa Diosnan 'itima 'icën. Usa 'aínbi ca aín bana cuati ami catamëcë unicama ainan 'inun 'imia, raírinëxa —a bana ca ñancáishi 'icë —quicëbëtanbi.

²² Judíos unicaman ca, nun cananuna asérabi Nucën Papa Diosan cushínbi ñu 'ai quixun 'unántisa tanquin unin 'acëma ñunu 'aia istisa tania. Usai atux 'imainun ca griego banan banacë unicaman unían 'unáncë ñu camabi 'unántisa tania. ²³ A unicamaxa usa 'aínbi cananuna nun i curúsocënu matáscë Cristo, a ñuiquin unicama bana ñuixunin. A bananu nun unicama ñuixuncëbë ca judíos unicamax rabini, uisa 'aish caraisa Cristo i curúsocënu bamati 'icë quixun sinani, ami catamëisama tania. Usaía judíos unicama 'imainun ca judíosma unicaman —Diosan Bëchicë ca i curúsocënuax bamacëxa — quixun ñuiquin 'usania. ²⁴ A unicama usai 'imainunbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan Cristomi catamënun sinánmicë 'icë acama, judíos unicama 'imainun griego banan banacë judíosma unicamanribi, —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin nun 'uchacama tërénquin ainan 'inun nu iémia —quixun 'unania. ²⁵ Nucën Papa Diosan Cristo i curúsocënuax bamanun ëncë, ax ca 'aisama 'icë uni quicëbëtanbi ca axa usai quicë unicaman sináncësamaira oquin sinánquin Nucën Papa Diosan Cristo nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamanun ëancëxa. —Ax cushima 'ixun ca Diosan Jesucristo bamanun ëanxa —quixun sináncancëbëtanbi ca Nucën Papa Diosan unin cushisamaira 'ixun iémitsinxunbi camabi unin 'ucha cupía bamanun Cristo 'imiacëxa.

²⁶ 'Ën xucéantu, mitsun camina ësoquin 'unánti 'ain: mitsux camina raírinëxëshi unin 'unáncë ñu 'unáinracë 'ain, raírinëxëshi camina 'apusa 'ain, raírinëxëshi camina uni itsibëtan sënénmaira unin bëchicë 'ain. 'It-samanëxëshi camina usa uni 'ain. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun micama caísaxa. ²⁷ Nucën Papa Diosan ca unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa. Caísun anbi atu 'unánmia isí ca an ñu 'unáncë unicama ax rabinía. Usaribi oquin ca unin

iscëxa cushima unibu Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Caísuan anbi atu sinánmicëbë ca unin iscëx cushi unicama ax —nun sináncësamaira oquin ca atun sinania —quixun 'unani rabinia. ²⁸ Ainsa ñu 'unánxa quixuan sináncë unicaman, —Diosan 'amicëxun ca aín unicaman nun sináncësamaira oquin sinania —quixun istánun ca Nucën Papa Diosan axa ënë nëtënu 'icë unían ñu 'unánma isa quixun sináncë unibu ainan 'inun caísaxa. ²⁹ Uinu 'icë unínbia —'ënbi cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinánunma ca Nucën Papa Diosan ënë nëtënu 'icë unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa. ³⁰ Nucën Papa Diosan 'imicëx camina ami catamëti Cristo Jesús bë 'ianan an sinánmicë 'ain. Usa 'aish camina Cristo Jesús cupía, ax cuëncësabi oquinshimi 'anun Nucën Papa Diosan iëmicë 'ain. ³¹ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin, “Uinu 'icë unix cara rabítisa tania ax ca axbi rabiaca tima —Nucën 'Ibu Diosan 'imicëx cana asábi 'ai —quixun sinánquin ashi rabiti 'icën”.

2

Cristo i curúsocënu bama bana

¹ 'Ën xucéantu, Nucën Papa Diosan bana mitsu ñuixuni cuanxun cana an quirica 'unáncë unicamaxa quicë-sai unin cuaisama banan banaquinma mitsu ñuixuan. ² Mitsubë 'ixun cana bëtsi bana ñuixunti sinánquinma, Jesucristo, unin i curúsocënu matáscë, ashi mitsu ñuixunti sinan. ³ Mitsubë 'ëx 'ain ca 'ën nami 'aisama 'iaxa. Mitsúnmi 'ën bana cuaisamasa sinani cana racuëti bërëan. ⁴ An ñu 'unáncë unían aín sinanënsi sinánquin bana ñuicësa oquin cana Jesucristo ñuiquin mitsu ñuixuncëma 'ain. Ama, aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun cana Nucën Papa Diosan cushínshi ñuixunquin Jesucristomi catamënun mitsu sinanamian. ⁵ Unían aín sinanënsi sináncë banami catamécë cupíma, asérabi aín cushían

Nucën Papa Diosan sinanamicë mitsux 'inun quixun cana usaquin bana ñuixuan.

Aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin Nucën Papa Diosan 'unánmicë ñu 'unánti bana

⁶ Axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín bana quicësabi oquin 'aia cananuna a unicama uisaira cara aín banacama quia quixun ñuixunin. Nun banax ca ënë nëtënu 'icë axa Cristomi catamëcëma unicaman ñuicë bana ama 'icën. 'Ianan ca aín 'apucaman ñuicë bana ama 'icën. Acaman banaxa cushi 'icëbi ca xëribuquin unin sinanima.

⁷ Usa bana ñuixunquinma cananuna Nucën Papa Diosan ënë me uniocëma pan 'ixunbi sinan bana a ñuixunin. A bana quicësabi oi ca Jesucristo cupí uni aín 'uchacama tërécë 'aish xëribua 'aínbi Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën. Usa 'icëbi ca bërâma Nucën Papa Diosan, unicaman a bana 'unánun sinánmiama 'icën. Bërí cananuna an nu cacësabi oquin unicaman 'unánun a bana ñuixunin. ⁸ Ënë menu 'icë 'apucaman ca a bana 'unánma 'icën. A bana 'unánxun ca Nucën 'Ibu Jesús, Diossaribi cushi, a i curúsocënu matásmiama 'itsíanxa. ⁹ Nun nu ñuicë banax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëosaribi 'icën. A banax ca ësai quia: Uinu 'icë unínbi ca iscëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca a ñui quia cuacëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca aín sinanën sináncëma 'icën, uisairai cara an a nuibacë uni abë 'aish 'iti 'icë quixun, Nucën Papa Diosan mëníosabi oi.

¹⁰ Nucën Papa Diosan mëníocëxun ca unin 'unáncëbëtanmabi aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmiaxa. An ca camabi ñucama 'unania, Nucën Papa Diosan sináncë ñucamaribi ca 'unania.

¹¹ Uinu 'icë unínbi ca bëtsi unían sináncë ñu 'unanima, a unínshi ca an aín nuitu mëu sináncë ñu 'unania. Usaribi oquin ca unin Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unanima. Aín Bëru Ñunshin Upitáinshi ca Nucën Papa

Diosan sináncë ñu 'unania. ¹² Nucën Papa Diosan ca nu axa Jesucristomi sináncëma unían sináncësaribi oquin sinánun 'imicëma 'icën. Ama, uisaira oquin cara an nu 'imiti 'icë quixun nun 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa. ¹³ Nunbi sináncë bana cananuna unicama ñuixuniman. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxunu sináncë bana ashi cananuna axa aín Bëru Ñunshin Upíñu unicama a ñuixunin.

¹⁴ An sinánmicëma uni an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë ñu 'unanima. A ñucamax ca an iscëx 'usani ami cuaitisa 'icën. Unin ca a ñu 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxuinshi. ¹⁵ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë uni an, unin 'acë ñucama 'imainun aín banacama, asérabi cara upí 'icë quixun 'unania. Usa 'aínbi ca uni itsin, a unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun 'acë ñu cara asérabi an sinánmicëxun 'acë 'icë quixun 'unanima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'ixun. ¹⁶ Aín bana cuënëo ca quia: “¿Uin cara Nucën Papa Diosan sinan 'unanx? ¿Uin cara a 'unánmiti 'ic? An usaquin 'unánti uni ca 'aíma 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Cristonën sináncësaribi oquin sinanin.

3

An Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë uni ñuicë bana

¹ Ën xucéantu, ëx mibë 'ixun cana axa aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upiti Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánmicësa oquin mitsu 'unánmiama 'ain. Ama, an ënë menu 'icë ñuishi sinánquin ëncëma pan unisa 'icë cana mitsu 'unánmiacën, bërími Cristo 'unáncë 'icë. ² Tuá xuratsu aín titan ñu pain pimiquinma

aín xuma pain 'amicësa oquin, cana a pain 'unánti ba-naishi mitsu 'unánmiacën, Cristonëan mitsu 'unánmiti ñumi aséjabi 'unántisama pain 'icë. Bëríbi camina usabi 'ain. ³ Usai 'aish nutsi cuamianani nishananquin camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin. Usa 'i camina an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicomaxa 'icë-sai 'in. ⁴ Usa 'aish camina raírinëxa —'ëx cana Pablonën 'unánmicë 'ai —quimainun raírinëx —'ëx cana Apólonën 'unánmicë 'ai —quin. Usai qui camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin.

⁵ ¿'Ëx Pablo 'aish carana min sináncëx uisa uni 'ain? ¿Mitsun sináncëx cara Apolo uisa uni 'ic? Nucën Papa Diosan nu sinánmicësabi oquin mitsu bana ñuixuncëishi cananuna nux 'ain. Nun aín bana ñuixunia cuati camina Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëacën.

⁶ Ënëx ca ësa 'icën: Unían ñu bëru anu 'apatia ca a me bëtsi unin 'umpaxan chabóia. Usoiabi ca Nucën Papa Diosainshi ñu bëru comia. Usaribi oquin cana 'ën mitsu Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin 'unánmiacën. 'Ën mitsu 'unánmicë bana a ca Apólonën mitsu ñuixuntëcëancëxa. Usoquinu nu rabëtan ñuixuniabi ca Nucën Papa Diosainshi Jesucristomi catamënun mitsu sinánmiacëxa. ⁷ An ñu bëru 'apacë uni 'imainun an a me 'umpaxan chabócë uni anbi ca ñu comima. Nucën Papa Diosan cuni ca comia. Usaribi oquin ca unin aín bana ñuixuniabi Nucën Papa Diosanshi uni Jesucristomi catamëti ainan 'inun 'imia. ⁸ Ainra paían uni bana ñuixuncë uni asaribi ca anribia uni bana 'unánmitëcëncë uni ax 'icën. Uisoquin cara aín ñu mëëti 'axa istancëxun ca Nucën Papa Diosan a unicama cupíoti 'icën. ⁹ Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin cananuna nucaman mitsu Jesucristomi sinánun aín bana ñuixuncën, unían ñu bëru 'apacësaribi oquin. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan unían 'apacë ñu bërua

comicësaribi oquin Jesucristomi upiti catamënun mitsu 'imia.

'Imainun ca ësa 'icën: Xubuoquin ca unin amia cushiti itácama pain nitsíntancëxun i puruía. Usotancëxun ca aín mascuáncama 'aia. Usoquian 'acëx ca xubu upí 'ia. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan mitsu upí oquin 'acë xubu achúshisa 'inun 'imia. ¹⁰ An xubu 'ati 'unáncë unin ca itá upí pain caístancëxun nitsinia. Usaribi oquin cana 'ën pain mitsu Jesucristomi catamënun 'unánmi-acën. Usa 'ain ca uni itsán, ami xubu 'ati nitsíncë itámia unin i purucësa 'itánun mitsu Cristomi catamënun bana ñuixunquin mitsu 'unánmia. Usa 'ain ca uicaman cara mitsu 'unánmia an Jesucristo cuëncësabi oquinshi mitsu 'unánminux, bëtsi bana mitsu ñuixunti rabanán bërúancati 'icën. ¹¹ Uníán bëtsi bana ñuixuncëxbi ca 'ën a ñuiquin ñuixuncë banaishi cuati Jesucristomi catamëti uni Nucën Papa Diosnan 'iti 'icën. ¹²⁻¹³ Jesucristonën uni, an uni bana ñuixuncë, an ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxun aín bana upí oquin 'unánquin, Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'inun unicama 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca uni raírinën, usaquin 'unánmiquinma unicama Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'inun 'unánmima. Usa 'ain ca utécënquin Jesucristonën uin cara aín bana upí oquin 'unánmiaxa quixun isnuxun 'aia. An upí oquin 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca upí 'aish maxax upí 'imainun curi 'imainun uxu manë tsin nënquinbi picëma usaribi 'iti 'icën. An upí oquinma 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca i, pëi, basi xo acama nënquin tsin picë usaribi 'iti 'icën. ¹⁴ An a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati ami catamëquian unin Jesucristo quicësabi oquin 'acë 'ain ca an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquin camina uni 'ë ñuiquin bana ñuixuncë quixun caquin cuëncëquin upí oquin cupíoti 'icën. ¹⁵ Usa 'aínbi ca an aín bana cuacë unicama aséjabi

1 Corintios 3:16 10 1 Corintios 3:23

Jesucristomi catamëquin ax quicësabi oquin 'ati 'unánmiam cupí, an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquinmi 'ën bana uni 'unánmiam 'icë cana mi cupíoima quixun cati 'icën. Usa 'aish ca a uni —ñancábi cana uni 'unánmiacë —quixun sinani, cupí bitsimabi iéti 'icën, tsin nëëncëxbia uni iécësaribi.

¹⁶ ¿Mitsun caramina 'unaniman, anua Nucën Papa Dios 'icë a camina mitsux 'ai quixun? Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca mitsunu 'icën. ¹⁷ Aín Bëru Ñunshin Upí anu 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosan iscëx upíira 'icën. Usa uni camina mitsux 'ain. Usa 'ain ca ui unin cara usa unicama sinanamiquin bëtsi bana ñuixunquin ami manumia, a Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁸ Uni itsían mitsu sinanamiti rabanan camina bërúan-cati 'ain. Mitsun camina —'ënbi ñu 'unáncë cana 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sinanima camina Jesucristonën sinánmicë 'inux ñu 'unáncëma unisa 'iti 'ain. ¹⁹ Abia unin sináncë bana ax ca Nucën Papa Diosan iscëx ñancáishi 'icën. Nucën Papa Diosan bana aín unin cuëño, ax ca ësai quia: “Ui unin cara bëtsi uni parania, a uni ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun bëtsi unínribi usaribi oquin cupiti 'icën”. ²⁰ Èsairibi ca aín bana quia: “An ñu 'unáncë unicama anbi sináncë banax ca ñuuma 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania”. ²¹ Usa 'ain camina uin cara mi 'unánmia a unin 'unánmicëxbi rabítima 'ain. Uisa ñu cara aín unicama Nucën Papa Diosan 'unánmia, a camina mitsunribi 'unánti 'ain. ²² È 'imainun Apolo 'imainun Pedro, nucaman mitsu ñuixuncë banacama camina camaxunbi 'unánti 'ain. Nucën Papa Diosan ca ënë menu 'icë ñu mitsu 'inania. An 'imicëx camina ënë menu upiti bucuin. An 'imicëx camina bamatancëxbi abë upiti bucuti 'ain. Bërí camina an 'imicëx asábi 'ain, usabi camina 'iti 'ain, xëñibua 'aínbi. ²³ 'Ianan camina Cristonan 'ain. Cristo ax

ca Nucën Papa Diosnan 'icën.

4

Usaía an aín bana ñuixunuan Cristonën caíscë uni 'iá bana

¹ Mitsun camina 'unánti 'ain, nux cananuna an 'amicëxun Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixuncëishi 'ain. Usa 'aish cananuna unían 'unánma 'icëbi, usai Cristomi catamëti ca uni ainan 'inux iéti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan sinan bana, a uni ñuinun 'imicë 'ain. ² Uinu 'icë unin cara uni ñu mëëxunia an ca —upí oquin ca ñu mëëxunia —quixuan an ñu mëëmicë unin 'unánun upí oquin ñu mëëti 'icën. Usaribi ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni 'iti 'icën. ³ Usa 'aínbi cana 'ën mitsúxmi 'ë ñui 'ëmi manáncë bana 'imainun an uni ñui uni itsimi manáncëxun cuacë 'apucaman 'ë 'uchocë bana, abi taniman. Uisa uni carana 'ëx 'ai quixun cana 'ënbi sinaniman, Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni ca 'unania. ⁴ 'Ën ñu 'atima 'acë 'ën chiquinacëma ca 'aíma 'icë quixun 'ën sinaniabi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni carana asérami ñu 'aisama 'acëma 'ai quixun 'unania. ⁵ Usa 'ain camina Jesucristo utëcëncëma pain 'ain, uisa uni cara uni itsi 'icë quixun sinántima 'ain. Utëcënxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonën, camabi uni an unéxun ñu 'acëcama 'imainun aín nuitu mëúa sináncë ñucamaribi, an upí oquin 'unánun 'unánmiti 'icën. 'Unánmicëbëtan ca Nucën Papa Diosan ui unicaman cara aín 'ucha tërécë 'ixun ñu upí 'axa, a usaribi oquin —upí oquin camina 'a —quixun caquin cuëënmiti 'icën.

⁶ 'Ën xucéantu, Apolobë 'ëx 'icësaribitimi mitsux bëtsi bana sinanima Nucën Papa Dios quicësabi oíshi 'inun cana ënë ñucama ñuiquin mitsu cain. —An mitsu 'unánmicë unin 'unánmicësamaira oquin ca an nu 'unánmicë unin nu 'unánmia —quixun camina bëtsi uni catima 'ain. ⁷ ¿Uin cara mitsu raíri, bëtsi unicama 'icësamaira oími upí 'inun

'imiaxa? Nucën Papa Diosan 'imicëxma camina upí 'itsianma. Nucën Papa Diosan 'imicëx upí 'ixun ¿caramina uisa cupí —'ëxbi cana upí 'ai —quixun rabíquin sinanin?

⁸ Mitsun camina ësaquin sinanin, —nun cananuna upí oquin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxun camabi ñu 'unanin —quixun. Usa 'aish camina nun bëtsi ñu mitsu 'unánmiti cuëëniman. Mitsun sinani camina mitsúxbi 'apusa 'ain, Jesucristo utëcëncëma 'aínbi. Mitsúxmi 'apu 'ain cananuna nuxribi cuëëni 'apu 'itsían. ⁹ Usamí mitsux 'aínbi ca 'ën sináncëxun Nucën Papa Diosan nu uni raíri meuirá 'imiaxa, aín bana ñuixunun Jesusan caíscë nux 'icëbi. Unían —'uchañu 'aish ca bamati 'icë —quixun ñuicë unisa cananuna nux 'ain. Nuxnu usaquin unin ñuicë 'icë ca unicama 'imainun ángelcamanribi 'isia. ¹⁰ Cristonën cacësabi oquin 'acë cupí mitsun iscëx nux ñuumara 'imainun camina mitsux aín bana 'unáncë 'ain. Mitsun sináncëxa nun bana racuëti banacësa, 'imainun ca mitsun bana cushi 'icën. Usa 'icë nu timaquin nu ñuianan ca mitsuishi unin nuia. ¹¹ Bërí nëténbi cananuna bëráma 'iásaribiti 'acëñuma 'ianan shimanan chupa upíñuma 'ain. 'Imainun ca unin nu bëtsi bëtsi oquin 'atimoia. Usa 'aish cananuna anu 'iti xubuñumabi 'ain. ¹² 'Atsánxunbi cananuna nun piti binuxun nun mëcënan ñu mëëin. Numia 'atimati banaiabi cananuna nun Nucën Papa Dios a unicama ñucáxunin. Nu bëtsi bëtsi ocëxunbi cananuna tanshitin. ¹³ Nu ñui 'atimati banaiabi cananuna nun abë nuibanainsa tanquin upí oquinshi 'ësëin. Unin sináncëx cananuna nux 'aisama 'icëa unin pucë chinan usaribi 'ain, bëríríbi cananuna unin nu sináncëx usa 'ain.

¹⁴ Mitsúxmi masá nuitunun cana ënë ñucama mitsu cuëneoxuniman. Mitsúxmi 'ën bëchicësa 'icë cana nuibaquin upí 'inun mitsu 'ësëin. ¹⁵ 'Itsa unin Cristo ñuiquin mitsu ñuixununbi cana 'ën pain Jesucristo

mitsu ñuixuancën. 'Ën ñuixuncëxun cuati camina ami catamëacën. Usa 'ain cana 'ëxëshi mitsun papasa 'ain. ¹⁶ 'Ën pain Jesucristonën bana mitsu ñuixuncë 'aish camina 'ëx 'icësaribiti 'iti 'ain.

¹⁷ Mitsúxmi 'ëx 'icësaribiti 'inun cana Timoteo mitsu istánun xuan. 'Ën bana ñuia cuati axribi aséribi Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'aish ca 'ën nuibacë bëchicësa 'icën. Mitsunu cuanxun ca uisai carana 'ëx Jesucristomi catamëcë 'aish 'i, a mitsu ñuixunti 'icën. Camabi ëmanuaxa timécë axa Jesucristomi catamëcë unicama a cana usai cana 'ëx Jesucristomi catamëti 'i quixun 'unánmin.

¹⁸ Mitsu raírinëx camina 'ëx sapi isna anu cuanti racuëti quixun sinani cërutin. ¹⁹ Usaquin sináncëbëbi cana Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncëbë 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti 'ain. Cuanxun cana a unicaman cara aín cuëbitainshi banaquinma aséribi ax quicësabi oquin 'aia quixun isti 'ain. ²⁰ Axa —'ëx cana Nucën Papa Diosnan 'ai —quicë uni ama, an aín bana quicësabi oquin 'acë uni ax cuni ca aséribi Nucën Papa Diosnan 'icën. ²¹ ¿'Ën mitsu ñu cai cuanti caramina cuëënin? ¿'Ën ñu caquinma mitsu nuibaquin upí oquinshi cai cuanti caramina cuëënin?

5

Ax aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni ñuicë bana

¹ 'Ën cana ësoquian chanioia cuan, micama achúshinëx ismina min papan xanubë 'in. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma uníxbi ca usai 'ima.

² ¿An usa ñu 'acë uni mitsubë 'aínbi caramina mitsun —nux cananuna asábi 'ai —quixun sinanin? Usaquin sinanima camina mitsux —nux cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani rabínti 'ain. Rabínquin camina a uni mitsubë 'inúnma chiquínti 'ain. ³ 'Ëx mitsubëma 'ixunbi cana mitsubëtan 'acësaribi oquin ënuxunbi sinanin. 'Ëxbi anu 'ixun 'acësa oquin cana —a uni ca 'aisama 'icë —quixun

sinanin. ⁴ Usa 'ain camina ami sinánquin an cushiocëxun Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësa oquin 'anux timéti 'ain, 'ënribi an cushiocëxun, an ca mitsu 'aquinia quixun sinánxunmainun. ⁵ Timéxun camina a uni ñunshin 'atimanën 'apun uisoquin cara 'ati 'icë usoquian 'anun ënti 'ain. Usaquian 'acéxa sinanacë ca a uni bamacëbi aín bëru ñunshin Nucën 'Ibu Jesusan utëcënquin upí isti 'icën.

⁶ Bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aíbi camina mitsux rabinima —nux cananuna asábi 'ai —qui cuëënin. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. ¿Caramina 'unaniman, “anun pán chamiti ñun ca chamaratsu 'ixunbi xuicëma pain 'icë páncama choia?” Usaribi oquin ca anu 'icë uni achúshinën 'uchaxbi sinanacëma 'ixun anu 'icë unicama usaribitia 'inun 'imiti 'icën. ⁷ Usa 'ain camina an a 'ai 'uchati ñu 'acë uni a ñua 'atëcënxunma ashiquin ënun sinánmiti 'ain. Bërâma judíos unicamax carnero imi atun xëcuënu 'unánti oquin shiax, bamati 'aíshbi iéa, usaribiti cananuna Cristo bama cupí iéan. Bërâma axa iécë unicaman anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piá usaribi 'inuxun camina mitsun Cristonan cupí uisa 'uchabi 'atëcëntima 'ain. ⁸ Usa 'ixun cananuna nun 'ása oquin 'atimaquin sinánquinma upí oquinshi sinánan cëmë 'ixun uni paránquinma, —nun 'ucha tërécë 'aíshnu Nucën Papa Diosnan 'inun ca Cristo bamacëxa —quixun sinánti 'ain. Usa 'ixun cananuna ñu 'aisama 'ati sinanima aséabi Cristomishi sinani ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain.

⁹ Mitsu buánminuxun 'ën cuëñëocë quirica itsi anu cana ësaquin mitsu cacën, ainanmabi xanu cuëënbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni abë niaxma 'inun. ¹⁰ Camabi unibë niaxma 'inun quixun cana mitsu caiman. Ëñë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman ca ainanmabi xanu cuëënan, uni itsin ñu cuëënan, ñu mëcamanan, Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin

'acë ñu rabia. Camabi menu ca usa uni 'icën. Usa unibubë 'iisa tanquinmabi camina uinu 'icë menuabi usa uni isíma 'itima 'ain. ¹¹ Ēsaquinshi cana mitsu caisa tanin. Axa —'ëx cana Jesucristomi sináncë 'ai —quibi cëmëcë unibë camina nitima 'ain. Jesucristonainsa quiquinbia ainanmabi xanu cuëënbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibëribi 'icë uni 'imainun bëtsi unin ñu cuëëncë uni 'imainun Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabcë uni 'imainun ñuianancë uni 'imainun paéncë uni 'imainun mëcamacë uni, usa unibubë camina nitima 'ain, abëtanbi camina pitima 'ain. ¹²⁻¹³ 'Ēn cana axa Jesucristomi sináncëma unicama 'uchoquin —mix camina 'aisamaira uchañu 'ai —quixun catima 'ain. Nucën Papa Diosan cuni ca atu 'uchoti 'icën. Usa 'aínbi camina mitsúnbi ax mitsubë Jesucristomi catamëcë 'ixunbia 'atima ñu 'aia 'unánquin a uni 'uchoti 'ain. Usoquin 'aquin camina axa mitsubë 'icë uni aín 'ucha cupí mitsubë 'iaxma 'inun chiquínti 'ain.

6

Axa Jesucristomi sináncë uníxa, an Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma 'apumi manántima bana

¹ Mitsux Jesucristonën uni 'aíshbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëxun camina axa Cristomi sináncëma 'apumi manánquinma, mitsúnbi an Nucën Papa Diosan bana cuacë uni raíribëtan mënóti 'ain. ² Jesucristo nun 'apu 'inux ucëbëtan ca aín unicaman abëtan camabi unin uisa ñu cara 'axa quixun isti 'icën. ¿Mitsux Jesucristobë 'apu 'iti 'ixun caramina unían bërí 'acë ñu 'unánquin mëníoxuntima 'ain? ³ Angelnënríbi cara ñu upí 'axa quixun cananuna isti 'ain. Angelcaman cara ñu upí 'axa quixun 'unánti 'ixun cananuna aséribi ënë nëtënu 'icë unin cara ñu upí 'aia quixun 'unánti

'ain. ⁴ ¿Mitsux Jesucristonën uni 'aíshbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëx caramina axa ami sináncëma uninu ami manani cuanti 'ain? ⁵ Usai 'itimimi rabínun quixun cana usaquin mitsu cain. ¿Mitsúxbi caramina usa ñu mëníonantima 'ain? ⁶ ¿Axa Jesucristomi catamécë uníxa bëtsi ñui ami manani, axa Jesucristomi sináncëma 'apunu cuanti cara asábi 'ic? ⁷ An mitsubëtan Jesucristonën bana 'unáncë unimi manánbëquinti ax ca 'aisama 'icën. Ami manánquinmami an uisa cara mi ocëxunbi tanshiquin min ñua mëcamatiabi isëshiti ca asábi 'iti 'icën. ⁸ Usai 'iti asábi 'aínbi camina mitsun uni itsimi 'uchaquin aín ñu mëcamanan bëtsi bëtsi ñuribi 'ain, abëtanmi Jesucristonën bana cuacë unibi camina usoquin 'ain.

⁹ ¿Aín nëtënu abë 'iisa 'aíshbi ca an ñu 'aisama 'acë uni aín nëtënu Nucën Papa Diosbë 'itima 'icë quixun caramina 'unaniman? Camina 'unánti 'ain, ainanmabi xanu cuëncë unicama 'imainun an Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabicë unicama 'imainun aín xanuma 'aínbi bëtsi unin xanubë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni, ¹⁰ 'imainun an ñu mëcamacë uni 'imainun an bëtsi unin ñu cuëncë uni, 'imainun axa ñuianancë uni 'imainun paéncë uni 'imainun an uni paránxun aín ñu bicë uni, acamax ca Nucën Papa Diosan nëtënu 'itima 'icën. ¹¹ Usa uni camina mitsu raírinëx 'iacën. 'Iá 'aínbi ca mitsun ñu 'atima 'acëcama téréncë 'ain mitsun nuitu upí 'icën. Usa 'aish camina Nucën 'Ibu Jesucristo cupí, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx, an iscëx ainan 'ain.

Nun namia Jesucristonan 'ain 'uchatima bana

¹² Asérabi ca ënë bana quia, “unin ca aín cuëncësoquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cana 'ëx upí 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Unin ca aín cuëncësoquin ñu 'ati 'icën. Usa 'aínbi cana unían ñunshínquin 'acësoquin ñu

'atima 'aisama tanin. ¹³ Ĕsaía uni quicë ax ca asérabi 'icën: Piisa tanquin nun picë ñu ax ca nun pucunu atsíntancëxun nun nami cushioia, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin. Usa 'aínbi cananuna ënë menuxunu 'acësa oquin Nucën Papa Diosan nëtënu 'ixun usa ñucama sinántëcëniman. Usa 'aínbi ca unin usai 'iti sinánquinbi tënëquin aín nami 'uchotima 'icën, aín xanuma 'aínbi xanu itsibë 'ianan unix uni itsibë 'iquin. Unían ainan 'ixun ax cuëncësa oquinshi sinánun ca Nucën 'Ibu Diosan camabi uni uniocëxa. ¹⁴ Usoquin nu unio 'ixun ca an Nucën 'Ibu Jesús baísqumiasaribi oquin aín cushínbi nuribi baísqumiti 'icën.

¹⁵ ¿Caramina, mitsux camina Jesucristonan 'ai quixun 'unaniman? ¿Ĕx Jesucristonan 'aíshbi carana 'ëx 'atima xanubë asaribi 'inux 'iti 'ain? Uisa 'aíshbi cana 'itima 'ain. ¹⁶ ¿Axa xanu 'atimabë 'icë uni ax ca abë achúshisa 'icë quixun caramina 'unaniman? Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oi ca uni xanubë rabé 'aíshbi achúshisa 'icën. ¹⁷ Usa 'aínbi ca uinu 'icë unix cara Nucën 'Ibu Jesucristonan 'icë, an sináncësaribi oquin sinani abë achúshisa 'icën.

¹⁸ Usa uni 'imainun usa xanumi camina 'unánti 'ain. Aín xanu 'aímabi xanu itsibë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni an ca abi aín namibi 'uchoquin 'atimamia. Ñu raíri 'aisama 'aquinbi ca unin usoquin aín nami 'uchoima. ¹⁹ ¿Aín Bëru Ñunshin Upí a Nucën Papa Diosan mitsu 'ináncë, ax ca minu 'icë quixun caramina 'unaniman? Mitsux camina anu ax 'icë, a 'ain. Usa 'ain camina miishima 'ain, ax ca min 'Ibu 'icën. ²⁰ Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi ainainshi 'iti oquin aín Bëchicë bamati oquin mëníocëxa. Ainan 'aish camina mitsux cuëncësa oi 'ima ax cuëncësabi oíshi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun nami 'imainun mitsun sinan upí 'ixun Nucën Papa Dios cuëncësa oquinshi ñu 'ati 'ain. Usaími

mitsux 'ia isquin ca raírinën —upí ca Nucën Papa Dios 'icë
—quixun 'unánti 'icën.

II. CORINTONU 'ICË UNICAMAN ÑUCÁCËXUAN PABLONËN CA (7-16)

7

*Unin cara xanu biti 'icë quixuan Corintonu 'icë unicaman
ñucácëxuan Pablonën ca*

¹ Mitsúnmi 'ë quirica bëmiquin ñucácë banacama a
ñuiquin cana ësaquin mitsu cain, unin xanu bitima ca
asábi 'icën. ² Usa 'aínbi ca camabi unin xanu cuëënia. Usa
'ain ca xanu itsi cuëënti rabanan camabi uni xanuñu 'iti
'icën, camabi xanúxribi ca bënëñu 'iti 'icën. ³ Nucën Papa
Diosan mëníosabi oi ca uni aín xanubë 'iti 'icën. Usaribiti
ca xanu aín bënëbë 'iti 'icën. ⁴ Xanux ca axëshima 'icën,
ax ca aín bënënanribi 'icën. Usaribiti ca uni axëshima
'icën, ax ca aín xanunanribi 'icën. ⁵ Usa 'ain ca xanun aín
bënë aín nami 'aisa tancëxun timatima 'icën. 'Imainun
ca unínribi aín xanu aín nami 'amitisa tancëxun timatima
'icën. A rabëtaxbi upíti Nucën Papa Diosbë banatisa tani
cananquin mëníotancëx cuni ca ënánanti 'icën. Ñunshin
'atimanën 'apúan 'atimaquin sinánmicëx tënëtisama tani
'uchati rabanan biránantëcënxubi ca bënëtishi ënánanti
'icën.

⁶ Unían asérabi xanu binun quixun cana 'ën caiman.
Biisa tanquin ca biti 'icën. ⁷ 'Ën sináncëx ca camabi uni
'ësaribi xanuñuma 'iti asábi 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën
Papa Diosan achúshi achúshi uni, xanuribi, uisai cara 'iti
'icë quixun mëníoia.

⁸ Ésaquin cana mitsu cain, xanuñuma unin xanu bitima
ca asábi 'icën, 'ëx 'icësaribiti. 'Imainun ca bënëñuma
xanu 'imainun casunamécë xanu bënutima asábi 'icën.
⁹ Usa 'aínbi ca xanuñuma 'iti tënëtisama tanquin unin
xanu biti 'icën, xanúxribi ca bënëñuma 'iti tënëtisama
tani bënuti 'icën.

¹⁰ Bënëñu xanu ñuiquin cana äsaquin cain, an ca aín bënë ëntima 'icën. 'Ën sinanënbi caquinma cana Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëxun usaquin cain. ¹¹ Aín bënë ënquinbi ca xanun uni itsi bitima 'icën. Biisa tanquin ca aín bënë bitëcënti 'icën. Usaribi oquin ca unin aín xanu ëntima 'icën.

¹² Ënë banaribi ñuiquin cana Nucën 'Ibu Jesusan 'ë sinánmicëma, 'ënbi sinánquin, äsaquin mitsu cain: axa Jesucristomi catamëcë unin ca aín xanúxa Jesucristomi catamëcëma 'aíshbi abë upí 'ixun ëinsama tancëxun ëntima 'icën. ¹³ Usaribi oquin ca xanuxun ax Jesucristomi catamëcë 'ixun aín bënë Jesucristomi catamëcëma 'icëbi an ëinsama tancëxun ëntima 'icën. ¹⁴ Usa 'ain ca aín xanu Jesúsmi catamëcë 'ixun aín bënëribi Jesúsmi sinánun sinánmiti 'icën. Sinánmianan ca aín tuácamaribi Jesucristomi sinánun sinánmiti 'icën. Usaribi oquin ca aín bënëñ Jesúsmi catamëcë 'ixun aín xanuribi Jesúsmi sinánun sinánmianan aín bëchicë Nucën Papa Diosan bana 'unánmiti 'icën. Usaquinmi 'aquincëx ca mitsun bëchicëcama ax an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unin bëchicësa 'itima 'icën. ¹⁵ Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamëcëma unin aín xanu Jesúsmi catamëcë 'icë ëinsa tanquin ënti 'icën. Usaía 'icëxbi ca aín xanun 'uchama 'icën. Usaribi oquin ca axa Jesúsmi catamëcëma xanun aín bënë Jesúsmi catamëcë 'icë ëinsa tanquin ënti 'icën. Usaía 'icëxbi ca aín bënëñ 'uchama 'icën. Nucën Papa Dios ca nuxnu nun xanubë 'atimonani cuëbicanani tsoti cuëënimá. ¹⁶ Camina 'unaniman, mix xanu 'ixunmi ami sinánmisa tancëx cara min bënë Jesucristomi sinánti 'icë quixun. Camina 'unaniman, mix bëbu 'ixunmi ami sinánmisa tancëx cara min xanu Jesucristomi sinánti 'icë quixun.

¹⁷ Nucën 'Ibu Dios cuëëncësabi oi camina a nëtéan an mitsu ainan 'imicë, usaíbi 'iti 'ain. Usoquin cana

camabi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamëcë unicama cain. ¹⁸ Ënëx ca ësa 'icën. Mitsux judíos uni 'icë Nucën Papa Diosan Jesúsmi catamënun sinánmicëx camina mitsux judíos unicama 'icësaribiti 'unánti ocë 'aish usabi 'iti 'ain. Usaribiti mitsux judíosma uni 'aish Jesúsmi catamëti ami sinántancëx camina judíos uni 'icësaribiti 'inux 'unánti oracatima 'ain. ¹⁹ 'Unánti oracacë 'ianan 'unánti oracacëma 'ixunbia aín bana quicësabi oquin 'aia cuni ca Nucën Papa Diosan uni upí isia. ²⁰ Uisai cara Nucën Papa Diosan ainan 'inun 'imicëma pain 'aish 'iaxa, usaíbi ca ainan 'aish uni 'iti 'icën. ²¹ Mixmi an uni ñu mëëxuncë uni 'icë Nucën Papa Diosan ainan 'imicëxun camina bënëquinma min 'acësabi oquin an mi ñu mëëmicë uni ñu mëëxunti 'ain. Usa 'aínbi camina an mi 'aisa tanquin chiquíncëx anuax cuanti 'ain. ²² Uni an uni ñu mëëmicë uninan 'ixun ca aín 'ibu cuëëncësabi oquin 'aia. Usa 'aíshbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën ainan 'inun 'imicë 'ixun a unin an ñu mëëmicë uni ñu mëëxuníbi, Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'ixun upí oquin 'acë 'aish, abi 'axuncësa 'ia. Usaribi oquin ca uni an uni ñu mëëxuncëma a Nucën Papa Diosan ainan 'inun Cristomi sinánmicë 'ixun, ax aín bamati nëtë sënëntamainun Cristonën uni 'ixun ax cuëëncësabi oquinshi 'aia. ²³ Mitsúxmi ainainshi 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicëbi camabi uni cupí bamati oquin mënócëxa. Usa 'ain camina uinu 'icë unínbia Jesucristo cuëëncësoquinma ax cuëëncësoquinshi 'acë 'itima 'ain. ²⁴ 'Ën xucéantu, cana mitsu catëcënin, uisai caramina Nucën Papa Diosan Jesucristomi sinánmicëma pan 'aish 'ia, usabíi camina 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëëncësabi oi.

²⁵ Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëma 'ëxbi cana, bënëñuma xanu 'imainun xanuñuma uni ñuiquinmi mitsun 'ë ñucacë a ñui ësai quin, Nucën 'Ibu Jesusan aín bana unicama ax cuëëncësabi oquin ñuixunti 'imicë 'aish.

²⁶ Axa ami catamēcēma unicaman ca axa Jesucristomi catamēcē unicama ami nishquin bētsi bētsi oia. Usaquian 'acēx cananuna upitax bucuiman. Usa 'ain ca 'ēn sináncēx, xanuñuma uni ax usabi 'iti 'icēn, bēnēñuma xanu axribi ca usabi 'iti 'icēn. ²⁷ Xanuñu 'ixun camina a ēnti sinántima 'ain. Xanuñuma 'ixun camina xanu biti sinántima 'ain. ²⁸ Unin xanu biti, ax ca 'uchama 'icēn. Usaribiti ca xanu bēnuti ax 'uchama 'icēn. Usa 'aínbi ca an xanu bicē uni 'imainun axa bēnucē xanu, ax an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicaman 'atimocēx 'aisamaira tēmērati 'icēn, an xanu bicēma uni 'imainun bēnucēma xanu 'icēsamaira oi.

²⁹ 'Ēn xucéantu, ēsaquin cana mitsu caisa tanin, xēnibuirai cananuna tsótima 'ain. Usa 'ain ca uni xanuñu 'aíshbi xanuñumasa 'iti 'icēn. ³⁰ Axa rarumacē uni an ca aín rarumatishi sinántima 'icēn. Axa bētsi unicamabē timéax cuēencē unicamax ca axa cuēencēma unicasaribi 'iti 'icēn. An ñu bicē uni axribi ca ñuñu 'aíshbi ñuñumasa 'iti 'icēn. ³¹ Ēnē nētēnuanu iscē ñu ēnēx ca cēñutia. Usa 'ain ca ēnē nētēnuxuan an ñu bicē uni ax ñu bicēma unisa 'iti 'icēn.

³² Mitsúxmi ēnē nētēnu 'icē ñu 'aisamaira oquin sinani masá nuituti bēnéti cana cuēēniman. Xanuñuma unin ca Nucēn 'Ibu Jesús cuēencēsa oquinshi 'ati sinania, axa cuēēntanun. ³³ Usa 'aínbi ca xanuñu uni an ēnē nētēnu 'icē ñuñu 'iti sinania, aín xanu cuēēntanun. ³⁴ Usaribi oquin ca bēnēñuma xanun Nucēn Papa Diosan iscēxun ñu upíshi 'ati sinánan aín sinan upí 'ixun Nucēn 'Ibu Jesús cuēencēsa oquinshi 'ati sinania, ax cuēēntanun. Usa 'aínbi ca bēnēñu xanu an ēnē nētēnu 'icē ñuishi sinania, aín bēnē cuēēntanun.

³⁵ Mitsu ēnē nētēnu 'icē ñucama 'aisamaira sinánxma 'inun caquin cana mitsu masá nuitumitisama tanin. Mitsúxmi chuámarua 'iti cupíshi cana usaquin mitsu can, mitsúxmi bētsi ñumi sinanima Nucēn 'Ibu Jesús cuēencēsabi oíshi 'i cuēēnun.

³⁶ Usa 'aínbi ca unin aín bëchicë xanu, aín bënuti sënëncëbëtan, 'iisa tania bënumiti 'icën. Ax ca 'uchama 'icën. Usaía 'iti ca asábi 'icën. ³⁷ Usa 'aínbi ca uni itsin upí oquin sinánxun, aín bëchicë xanu bënumisama tanquin axribia bënutisama tania, a bënumitima 'icën. Usaía 'iti ca asábi 'icën. ³⁸ Usa 'aín ca unin aín bëchicë bënumiti asábi 'icën. 'Imainun ca unían aín bëchicë bënumitima ax asábiira 'icën.

³⁹ Bënëñu xanu an ca usai uni 'iti quicësabi oquin, bamacëma 'icë aín bënë ëntima 'icën. Aín bënë bamacëbë cuni ca 'iisa tani bënuti 'icën, Nucën 'Ibu Jesús cuëencëbë.

⁴⁰ Usa 'aínbi ca 'ën sináncëx bënëñu 'aish 'icësamairai bënëñuma 'aish chuámarua tani cuëñti 'icën. 'Ën sináncëxun ca Nucën Papa Diosan Bëru Nunshin Upitan usaquin 'ë sinánmiäxa.

8

Unin 'acë ñu rabiquin ñuina 'acë piti ñuiquian Pablonën ca bana

¹ Unían unínbi 'acë ñu rabiquin 'aracacë ñuina 'acë a namix cara piisa 'icë quixunmi 'ë ñucacë bana, a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain. 'Ën 'unáncësaribi oquin camina mitsun aséribi 'unan, Nucën Papa Diosëshi dios 'ain ca unin 'acë ñu rabiquin ñuina rëcë a nami ax bëtsi namisaribi 'aish piti 'icën. Usaquin sinani ca uni raíri ainra isa ñu 'unánxa quixun sinani, a nami pi, bëtsibë cëruanáia. Usa 'aínbi ca raírinëx, a namix ca bëtsi namisaribi 'aish piti 'icë quixun 'unánxunbi an picëma unicama nuibaquin 'uchamisama tanquin piima, Jesucristonën sinánsaribi 'ixun. ² An —'ën cana ñu 'unan —quixun sináncë uni an ñu 'unánxunbi ca aséribi uisai 'iti cara quixun upí oquin 'unánima. ³ Usa 'aínbi ca axa aséribi ami sináncë uni a Nucën Papa Diosan ainan 'icë 'unania.

⁴ Unínbi 'acë ñu rabiquin ñuina rëcë aín nami piti cara asábi 'icë quixunmi 'ë ñucacë bana a ñuiquin cana

ësaquin mitsu cain. Cananuna 'unan, unin 'acë ñu ax ca ñuishi unioçë 'aish asérabi diosma 'icën. Nucën Papa Dios ax ca achúshi 'icën, bëtsi dios ca 'aíma 'icën. ⁵ Raíri unin ca sinania, 'aisamaira ca díos 'icë quixun. Usa 'aish ca naínu 'icë 'imainun menu 'icëribi 'icën. Ax ca dios 'icë quianan ax ca nun 'ibu 'icë quiax quia. ⁶ Usaquian sináncëbëtanbi cananuna nun 'unanin, achúshi ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca camabi ñu unioçëxa. Ainan 'inun ca nuribi unioçëxa. 'Imainun ca Nucën 'Ibu achúshi, Jesucristo, ashi 'icën. An ca aín Papabëtan camabi ñu unionan nuribi unioçëxa.

⁷ Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamëçë uni raírinën — unían rabinuxun 'acë ñu ax ca ñuishi 'aish anu nun rabiti dios, ama 'icë —quixun upí oquin 'unaníma. 'Unánquinma ca usabi oquin unin 'acë ñu rabiçë 'ixun, Jesucristomi catamëquinbi a ñu rabiquin ñuina rëxun aín nami piia. Piquinbi ca —unían a ñu rabiquin rëçë ñuina nami pi sapi cana 'ucha —quixun sinania. ⁸ Nucën Papa Diosan iscëx ca an ñu picëma uni 'icësaribi an ñu picë uni 'icën. Usa 'ain cananuna nun ñu picë cupí 'ianan nun ñu picëma cupí Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ima. ⁹ 'Aisa tanquin camina uni itsin usa ñu rabiquin ñuina 'acë aín nami piti 'ain. Usa 'aínbi camina an upí oquin —a ñux ca unin 'acë 'aish ñuishi 'icë —quixun 'unáncëma uni a 'uchamiti rabanan sinánti 'ain, —cana pitima 'ai —quixun. ¹⁰ Ènëx ca ësa 'icën. Min a rabinuxun unin unioçë ñu a rabiquinma camina —a rabiquian unin rëçë ñuina nami a piibi cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima —quixun sinánquin, anuxun a ñu rabiti xubunuxun a nami piti 'ain. Usa 'aínbi ca minmi a nami piia iscë cupí an —unin unioçë ñux ca ñuishi 'icë —quixun upí oquin 'unáncëma uni, an a ñu rabiquin a nami piti 'icën. ¹¹ Min a nami piquin camina, minun rabanan 'icësaribitia anun rabananribi Cristo bama uni, a 'uchamin. ¹² Usaquin piquin camina axa mibë

Jesúsmi sináncë uni, an —unin unioçë ñu ax unínbi 'acë 'aish cushiñuma 'ain ca a rabiquin unin 'acë ñuina namix bëtsi namisaribi 'icë —quixun 'unáncëma 'ixunbi anribi pinun sinánmin. Sinánmi ami 'uchai camina Cristomiribi 'uchain. ¹³Usaquin 'ën a nami piquin axa Jesúsmi sináncë uni itsi 'uchamiti rabanan cana xëñibua 'aínbi unin 'acë ñu rabiquin pitia 'acë ñu a pitima 'ain.

9

An Jesucristomi catamënun uni bana ñuixuncë uni ca cupí biti 'icë quicë bana

¹ Nucën 'Ibu Jesusan aín bana uni ñuixunti caísa cana 'ëx 'ain. An caíscë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi Nucën 'Ibu Jesús isacën. 'Ën aín bana ñuixuncë cupí camina mitsúxribi ami catamëtin. Usa 'ain camina mitsúnbi 'unánti 'ain, 'ëx cana asérabi a usaquin 'anúan Nucën Papa Diosan caísa 'ain. ²—Jesucristonën aín bana uni ñuixunun 'imicëma ca Pablo 'icë —quixuan uni itsin sináncëbëtanbi camina mitsun —an 'imicë ca —quixun 'unánti 'ain. 'Ën aín bana ñuixunia cuati camina mitsux Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëtin. Usa 'ain camina asérabi 'unánti 'ain, an ca 'ë aín bana ñuixunun xuaxa quixun.

³ An 'ë ñuicë unicama cana ësaquin cain: ⁴—An 'ën bana ñuixuncëxun cuacë unicaman 'ë piti 'ináncëxun 'ën biti ca asábi 'icën. ⁵ A Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni raíri 'imainun Nucën 'Ibu Jesusan xucéantu 'imainun Pedro, acaman aín xanu abë cuanun buáncësaribi oquin cana 'ënribi 'aisa tanquin xanu buánti 'ain. ⁶ ¿Axa mitsubë 'icë uni raírinën 'acësaribi oquin 'ënribi Bernabébëtan 'ën mëcënan ñu mëëquinma, Nucën Papa Diosan ba-naishi ñuixunti cara asábima 'itsíanx? Ca asábi 'itsíanxa. ⁷ Suntárunën ca anbi aín ñu maruima, 'apun cuni ca a 'inania. Usaribi oquin ca an ñu 'apácë unin an 'apácë

ñuxa tuaia, aín bimi bixun piia. Usaribi oquin ca an vaca bërúancë unin vaca xuma bixun xëaia. ⁸ 'Ënbi 'ën sinanën sináncëma ca ënë bana 'icën. Moisésnën cuënëo banaribi ca usai quia. ⁹ Moisésnën cuënëo bana ca ësai quia: “Trigo bimima rëucubutia piia quixun camina vaca bënë cuëtanitima 'ain”. Axa tëëcë cupía an piti ca asábi 'icën. Vaca bënëxëshi ca usai 'iti quixun ca Nucën Papa Diosan Moisés ënë bana cuënëomiama 'icën. ¹⁰ Nimiribi sinánquin ca usaquin Moisés cuënëomiácëxa. Unin ca ñu bëru 'apánuxun me mënfoia. Mënfoquin ca —'apácëx canitancëxuan ñu bërún tuaia cana aín bimi biti 'ai — quixun sinania. Usaribi oquin ca unin trigo bimi biquin, —ënë bimi cana pinuxun 'ai —quixun sinania. ¹¹ Nun mitsúxmi Jesúsmi catamënun Nucën Papa Diosan bana ñuixuncëxunmi mitsun nun piti ñu nu 'inánti ca asábi 'icën. ¹² Nun cananuna bëtsi unin 'acësamaira oquin mitsu 'unánmian. Usa 'ain ca bëtsi unimi 'inácësamaira oquin mitsun nu ñu 'inánti asábi 'itsíanxa.

Usa 'aínbi cananuna a ñubi mitsunua bicëma 'ain. Mitsun nun Jesucristo ñuicë bana cuaisama tanti rabanan cananuna ñuñuma 'ixunbi mitsu ñu ñucácëma 'ain. ¹³ Camina 'unanín, Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca anuxun a rabiti xubunuxun an ñu 'acë unicama 'imainun sacerdotecamanribi Nucën Papa Dios rabiquin 'acë ñuina aín nami paná piia. ¹⁴ Usaribi oquin ca Nucën 'Ibu Jesusan mëníocëxa, an a ñuiquin aín bana uni ñuixuncë unicama a ca an aín bana cuacë unicaman anúan aín ñu biti 'inánti 'icën. ¹⁵ Usa 'aínbi cana 'ën Jesusan bana unicama ñuixunquinbi añu ñubi bicëma 'ain. Bëríríbi cana 'ëmi ñu 'inánun quixun ënë quirica mitsu buánmiman. Bana ñuixuncë cupí cana añu ñubi bicëma 'ai quixun 'ën mitsu cacë, a bana cëmë 'iti cana cuëëniman. 'Acëñuma 'aish 'ëx bamacëbëbi ca a bana cëmëma 'iti 'icën.

¹⁶ 'Ën Jesusan bana unicama ñuixuncë cupí cana rabi-acátima 'ain. ¡Aín bana ñuixunun Jesucristonën 'ë cacë

'ixunbi an cacësa oquin 'acëma 'aish carana uisai 'icë 'itsían! ¹⁷ Nucën Papa Diosan ca Jesucristo cupía unicama ainan 'inun iémiti 'icë quicë bana, a 'ëxbi cuëenquin ñuixuncë 'ixun cana cupí biti sinántsian. 'Ixunbi cana 'ënbi sináncëma, an 'ë a bana ñuixunun 'ë cacë cupí, an cacësabi oquinshi 'ati 'ain. ¹⁸ 'Ën cupí biti asábi 'aínbi cana cupí biquinma unicama Jesucristo ñuicë bana ñuixunin. Ñuixuni cana curíqui bitsi cuëencësamaira oi mitsúnmi 'ë cupíoquinmashi a bana cuati cupí cuëënin.

¹⁹ 'Ëa unin ñu mëëmicëma, 'aíshbi Nucën Papa Dios cuëencësabi oíshi 'iquin cana an camabi uni ñu mëëx-uncë unisa 'ixun, Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixunin. ²⁰ Judíos unicamabë 'aish cana atu Jesucristomi sinánmisa tani judío uni 'icëσαι 'in. Usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëneö bana quicësabi oi 'icë cupíma Nucën Papa Diosmi catamëcë cupíshi cana iéti 'ai quixun 'unánquinbi cana an usai judíos unicama íti Moisésnën cuëneö bana cuacë unicama Jesucristomi sinánmisa tanquin a bana quicësaribi oquin 'ain. ²¹ Usa 'aínbi cana judíosma uni, an Moisésnën cuëneö bana 'unáncëma, acamabë 'ixun Jesucristomi sinánun 'unánmiti cupí atux 'icësaribiti 'inux, usaía judíos unicama 'inun Moisésnën cuëneö bana manucësa 'ian. Usai 'ibi cana Jesucristonan 'aish Nucën Papa Diosan bana quicësabi oi 'in. ²² Jesucristomi catamëcë 'ixunbi upí oquin ami catamëti 'unáncëma unicama Jesucristomi upiti catamënun quixun cana atun sináncë ñu timaquinma bana ñuixunin. Camabi uni cana uisai cara atux 'ia usairibi 'iquin, Cristomi upiti catamënun 'aquinin. ²³ Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'inun iéminun cana unicama bana ñuixunin, Jesucristomi catamëcëbë atubë cuëënxun.

²⁴ Camina 'unanin, cuai ca uni uix pain cara bëbati

'icë isnux, camáxbi abatia. Camáxbi abácëbëtanbi ca ax paían bëbacë ainshi ñu bitsia. Usaribiquin camina Jesucristobë tsóti sinani cuëënquin ax quicësabi oquinshi 'ati 'ain. ²⁵ Uni axa cuaiticama ax ca aín nami cushi 'inux bachuaquin tania. Aín namia cushi 'iti cupí ca ñu 'atima 'aima. Usai 'itancëx abati ax pain bëbaquin ca ñu bitsia. Usai 'iquian bicëxbi ca a ñu chëqui 'atimatia. Usa 'ainbi cananuna nux Jesús cuëëncësabi oi 'inux camabi nëtën upí 'iti 'ain. Usai 'itancëx cananuna an 'imicëx asaribi upí 'aish uinsaranbi nëtétimoi abë tsóti 'ain. ²⁶ Amanu amanu sinánquinma cana Jesucristo cuëëncësabi oquin upí oquin 'ati sinanin. Bëxuñu uníxa abati amo amotan cuancësari cana 'iisama tanin, 'imainun cana unia suñubë mëëanancësa 'iisama tanin. ²⁷ 'Ën Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuncë 'ixunbi ax cuëëncësabi oi 'ima 'ëxbi cëmëia ca an aín bana ñuixaxma 'inun 'ë cati 'icën. Usaquin 'ë cati rabanan cana 'ën nami ñu 'atima 'ati cuëëncëbëtanbi 'aíma Jesucristo cuëëncësabi ofshi 'in.

10

Unían a rabinuxun unioçë ñu rabitima bana

¹ 'Ën xucéantu, ënëmi mitsun 'unánun cana mitsu cain: —Nucën raracamaxa Egiptonuax cuania ca Egiptonu 'icë suntárucaman 'atin rabanan Nucën Papa Diosan nëtë cuin bëararamiacëxa. Usaquiani ca Nucën Papa Diosan parún-papa tëarábëoquin aín nëbétsi ësquimiquin me racáncëbë anun 'ucë manan sicaracëacëxa. ² Usaquin nëtë cuinan bëararacë 'aish parún-papa sicaracëtancëx ca nucën raracamax Nucën Papa Diosmi catamëti Moisésbë upí 'aish an buáncëx abë cuancëxa. ³ Cuanquin ca camaxunbi Nucën Papa Diosan 'ináncë piti piacëxa. An 'ináncë 'unpáxribi ca camaxunbi xëacëxa, xaxúnpapanuaxa shaquibutia. ⁴ Xaxunuaxa chiquícë 'unpáxsaribi 'ixun ca Cristonën abë cuanquin atu cushiocëxa. Usa 'ain ca anuaxa 'unpax

chiquícë xaxusa Cristo 'iacëxa. ⁵ Usa 'aínbi ca ax quicësa oquian 'aiaama oquin, usaía atux 'iti cuëenquinma Nucën Papa Diosan anu uni 'icëma menuxun 'itsamashi bërúta-mainun aín patsan cëñúmiacëxa.

⁶ Nun atun ñu 'aisama 'ati cuëëansaribi oquin cuëëenunma, nun a 'unánti oi ca usai 'iacëxa. ⁷ A unicama raírínëan 'ásaribi oquin camina unin 'acë ñu rabbitima 'ain. Atu ñuiquin ca Moisésnën ësaquin cuëñëocëxa: “Aín paë bata xëanan pi bucubutancëx cuëëni ca ransacëxa”. ⁸ Usai 'ianan ca a unicama raírínëx aín xanuma xanu itsibë 'i 'uchatancëx achúshi nëtéinshi 'itsaira veintitrés mil uni bamacëxa. A unicama raírínëxa aín xanuma xanu itsibë 'iásaribiti cananuna 'itima 'ain. ⁹ Atúnbi —Nucën Papa Diosan sapi ca nu 'atimotima 'icë —quixun sinánquin ñu 'aisama 'atancëxbi ca runun picëx a unicama bamacëxa. A unicamaxa Nucën Papa Diosmi 'uchasaribi oi cananuna usaquinribi sinani Nucën 'Ibu Jesúsmi 'uchatima 'ain. ¹⁰ Usaribitia a unicama raírínëx a ñui 'atimati banaia ca Nucën Papa Diosan cëñúmiacëxa. A unicama 'iásaribiti cananuna Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatima 'ain.

¹¹ Nucën raracama usai 'iá, anu nun Jesucristomi catamëti ainan 'ixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan Moisés cuëñëomiacëxa. ¹² Nux cananuna usai 'itima 'ai quixun sinanibi camina bërúinraoracati 'ain, usai atu mina 'in. ¹³ Ñu 'atima 'ati sinánquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúinshima uni itsínribi ca usaribi oquin sinani tëmëraia quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan, ax quicësabi oquin mitsu 'aquinquin, ñunshin 'atimanën mitsu 'aisamaira oquin tanun ënima. An ca ami catamëquinmi min ñu 'atima 'ati sináncë ënun mitsu cushioquin, uisaxun caramina ënti 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

¹⁴ Ën nuibacë xucéantu, unínbi 'acë ñu a camina ami 'unánquin rabbitima 'ain. ¹⁵ Mitsúxmi sinánñu uni 'icë

cana usaquin mitsu cain. Usa 'ixun camina 'ën mitsu cacëxun cuaquin ënë banax ca asérabi 'icë quixun 'unánti 'ain. ¹⁶ Timéxun cananuna, Jesucristo ca nun 'ucha cupí aín imi 'apati i curúsocënuax bamacëxa quixun sinánquin —asábi ca —quixun Nucën Papa Dios cain. Catancëxun cananuna manë xanpanua bimi baca xëaquin —Cristo aín imi 'apati bama cupí cananuna nun 'ucha tërëncë 'ai —quixun sinanin. Pánribi tëaxun tucatacëx mëtícanan-tancëxun piquin cananuna camaxunbi —Cristo ca nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamacëxa —quixun sinanin. ¹⁷ 'Itsa uni 'ixunbi cananuna camaxunbi a pán piquin, —nux cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ai —quixun sinanin.

¹⁸ Camina 'unanin, an a rabiquin ñuina 'acë Israel unicaman ca Nucën Papa Dios rabia. 'Imainun ca an a ñuina nami picë unicamanribi Nucën Papa Dios rabia. ¹⁹ Usaquin caquin cana unían a rabinuxun unioçë ñu ax ca cushi 'icë quixun mitsu caiman. 'Imainun ca a rabiquian 'acë ñuina nami axribi bëtsi namisama 'icë quixun cana mitsu caiman. ²⁰ Ésaquin cana mitsu cain, judíosma uni-bunëx Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñuina 'axun unin 'acë ñu rabiquin ca Nucën Papa Dios rabiquinma ñunshin 'atima rabia. Usaribiquin ñunshin 'atima rabimi mitsux aín uni 'iti cana cuëëniman. ²¹ Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'ucha cupí bamacëxa quixun sinánquin uvas bimi aín baca 'acë 'ixun camina uni itsibëtan ñunshin 'atima rabiquin xëati ñu xëatima 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin uvas bimi aín baca 'anan pán picë 'ixun camina ñunshin 'atima sinánquin a rabiquin 'ati ñu pitima 'ain. ²² Nucën 'Ibu Jesús nishmiquin camina ñunshin 'atima rabitima 'ain. Nuxnu cushima 'imainun ca axira nubë sënénmaira 'aish cushi 'icën.

Ainanshia 'inun 'aquinma bëtsi uniribi sinánquin unin ñu

'ati bana

²³ Ēnē banax ca asérabi 'icën, “Unin ca aín cuëncësa oquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nux asábi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Asérabi ca “unin aín cuëncësa oquin ñu 'ati 'icë” 'aínbi cananuna nux Jesusan bana quicësabi oi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. ²⁴ Axa Jesúsmi sináncë unin ca 'ënanshi ca quixun sinánquin ñu 'atima 'icën. Bëtsi uniribia upí 'inun 'aquinti sinánxun ca ñu 'ati 'icën.

²⁵⁻²⁶ Mecama 'imainun menu 'icë ñucama ax ca Nucën 'Ibu Diosan unio 'aish ainan 'icën. Usa 'ain camina anuxun nami maruti anu 'icë nami maruxun piishiti 'ain. Uinua bęcë cara quixun camina ñucátima 'ain. —A pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

²⁷ Axa Jesucristomi catamęcëma unían abëtanmi pi cuanun quixun cacëx camina cuainsa tani cuanti 'ain. Cuanxun camina —uinua bęcë cara a nami 'icë —quixun ñucáquinma piishiti 'ain. —A nami pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain. ²⁸ Mitsun piti 'aínbia uni itsin mitsu —ënë namix ca unin 'acë ñu rabiquin piti 'acë 'icë —quixun mitsu cacëxun cuni camina pitima 'ain. An mitsu cacë uni an Jesucristomi catamęcë 'ixunbi, camabi nami ca bëtsi namisaribi 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'ixun, —ënë nami pi cana Nucën Papa Diosmi 'uchain —quixun sináncë 'ain camina a nami pitima 'ain. ²⁹ —A piti ca asábi 'icë —quixun mitsun sináncëbëtanbi an mi cacë unin —usa ñu 'ën piti ca 'ucha 'icë —quixun sináncëbëtan camina pitima 'ain.

Sapi camina 'ë ñucáti 'ain, uisacasquin carana uni itsían, ënë nami piti ca 'ucha 'icë quixun sináncë cupí 'ën pitima 'ai quixun. ³⁰ ¿Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caxun 'ën piabi cara unin 'uchoquin, —Nucën Papa Diosmi 'uchaquin camina pia —quixun 'ë cati 'ic?
³¹ Ēnëx ca ësa 'icën. Ñu piquin, ñu xëaquin, aňu ñu

caramina 'ai, usa ñu 'aquin camina Nucën Papa Dios cuëñun a sinánquin 'ati 'ain. ³² Usoquin camina uinu 'icë unibi, judíos uni 'imainun judíosma uniribi, 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicamaribi, Nucën Papa Diosmi 'uchati sinánmitima 'ain. ³³ 'Ënribi cana camabi uníxa 'ën 'aia isi cuëñun ñu 'ain. 'Ën cuëñcë ñu 'atishi sinánxun cana ñu 'aiman. Jesucristomi catamëtía iëñun camabi uni 'aquínti sinánxun cana ñu 'ain.

11

¹ 'Ëx Cristo 'iásaribiti 'icësaribiti camina mitsúxribi 'iti 'ain.

Axa Jesucristomi catamëcë unicama timécëbë usai xanucama 'iti bana

² 'Ën xucéantu, mitsun 'ë manuquinma camina 'ën mitsu ñuixuncë bana quicësabi oquin 'ain. Usaími 'ia cuaquin cana —asábi ca —quixun mitsu cain. ³ 'Ënë banaribi cana mitsúnmi 'unánun ësaquin mitsu cain, Cristonën aín Papan bana cuacësaribi oquin ca camabi unin Cristonën bana cuati 'icën. Usaribi oquin ca camabi xanun aín bënëñ bana cuati 'icën. ⁴ Axa Jesucristomi catamëcë unicama timécëbëtan ca nucë bënëñ unin Nucën Papa Diosbë banaquin aín mañuti mañutima 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan sinánmicë bana uni ñuixunquin aín mañuti mañutima 'icën. Usoquian unin aín mañuti mañucëx ca 'aisama 'iti 'icën. ⁵ Usa 'aínbi ca xanux abë bananan Nucën Papa Diosan sinánmicë bana ñuixuni mapúcë 'iti 'icën. Usaía 'icëxma ca 'aisama 'aish maxcúcë xanusa 'ia. ⁶ Axa mapútisama tancë xanu ax ca maxcúcë 'iti 'icën. Usa 'aish ca maxcútimi rabíanan, maruñusa 'aish rabíntisama tani mapúti 'icën. ⁷ Nucën Papa Diosan ca asaribi 'itánun uni uniocëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan asaribi 'inun unio 'aish uni mapútima 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan an uni 'aquinti

oquin xanu unioçëxa. ⁸ Nucën Papa Diosan ca xanun putu bixun uni unioma 'icën. Usaquin 'aquinma ca nucë bënë unin putu bixun xanu unioçëxa. ⁹ Xanunan 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan bëbu unioma 'icën. Bëbunan 'iti oquin ca xanu Nucën Papa Diosan unioçëxa. ¹⁰ 'Ën uni 'aquinquin ax quicësabi oquin 'anun ca Nucën Papa Diosan 'ë unioçëxa quixun sinani ca xanux mapúcë 'iti 'icën, ángelcaman —a upí sinánñu ca —quixun isnun. ¹¹ Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman ësaquin 'unánti 'icën, bëbu uni ashi 'ixunbi ca camabi ñu aín cuëncësa oquin 'atima 'icën. Usaribiquin ca xanun ashi 'ixunbi camabi ñu aín cuëncësa oquin 'atima 'icën. ¹² Bërâma ca Nucën Papa Diosan xanu unioquin unin putu bixun unioçëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin xanúinshi uni tuaia.

¹³ Mitsúnbi camina upí oquin sinánquin 'unánti 'ain, Nucën Papa Diosbë banaia xanu mapútima cara asábi 'icë quixun. ¹⁴ Cananuna 'unan, uni aín bu chaxcëira 'aish ca rabin 'iti 'icën. ¹⁵ Usa 'aínbi ca usabiiti oi unia 'aish xanux aín bu chaxcë 'icën. Usabi anun mapúti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníoçëxa. Usa 'aish ca xanunanëx upí 'icën. ¹⁶ Axa ënë bana cuati cuëbicanáncë unicama cana cain, usai ca xanu 'iti 'icë quixun cananuna camabi uni cain. Axa Jesucristomi catamëcë unicama timécëcamanribi ca —usai ca 'iti 'icë —quixun sinania.

Pán pianan uvas baca 'aquin Jesucristo aséribi sinánquin 'ati bana

¹⁷⁻¹⁸ Ësaquian mitsu ñuicania cana cuan, mitsux isamina Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca 'anux timéaxbi camáxbi nuibananima bëtsibë bëtsibë nishananin. Usaquin ñuicania cuaquin cana sinan, usai sapi camina 'icani quixun. Usa 'aish camina ñancábi timécenin. Timéaxbi camina anuaxira nishanancanin.

Usaquin Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca xëaibi camina aséjabi ami sinánquinmi 'acëma cupí 'uchain. Usoquinmi ñu 'aia cana mitsu, upí oquin camina 'ai quixun caiman. ¹⁹ Usaquin bëtsi bëtsi oquin sinania raírinëx cuamiananmainunbi raírinëx nishananiama isquin ca unin isti 'icën, uicamax cara aséjabi Cristonnan 'icë quixun. ²⁰ Camáxbi timéxun nuibananquinma piquin camina aséjabi Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin 'aiman. ²¹ Usa 'ixun camina uni raíri ténánan micama raírinën mitsun bëcë ñu pin. Uni raírinëxa 'acëñuma 'aish panántamainun camina micama raírinëx 'aisamaira oquin pitancëx paënin. ²² Mitsux camina anuxun pianan xëati xubuñu 'ain. Axa Jesucristomi catamëcë unicamabë timéaxmi usai mitsux 'icëbë ca uni raírinëx Nucën Papa Dios timai ainan 'iisama tanti 'icën. Usami ocëx ca anu 'icë ñuñuma unicamax ñuñuma 'aish rabinia. ¿Uisoquin carana mitsu cati 'ain? ¿Usáimi 'ia carana uisa 'ixun mitsu —asábi camina 'ai —quixun cati 'ain? Cana catima 'ain.

Jesucristo sinánquin pán pianan uvas baca 'ati bana

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Nucën 'Ibu Jesusan 'ë cacë bana ñuiquin cana ësaquin mitsu can, anúan uni itsin 'anun quixun unin a 'inánti, a ñantan ca Nucën 'Ibu Jesusan pán biacëxa. ²⁴ Bitancëxun ca aín Papa —asábi ca —catancëxun təcénpaxun mëtícaquin cacëxa: “Ënë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën, axa minun rabanan bamati a. Ësoquin piquin camina 'ë sinánquin 'ati 'ain”. ²⁵ Usaribi oquin ca pitancëx sënénxun xanpanu 'icë uvas baca biquin cacëxa: “Ëx 'ën imi 'apati bamati cupí ca mitsúxmi ainan 'iti 'ën Papa Diosan mëníocëxa. Ënë sinánquin camina ësoquin bimi baca 'aquin 'ë sinánquin 'ati 'ain”. ²⁶ Usa 'ain ca Nucën 'Ibu Jesucristo utëcëntamainun aín unicaman ësoquin pán 'imainun bimi baca 'ati 'icën. Usaquian aín

unicaman 'aia isquin ca unin 'unánti 'icën, atun 'ucha cupía Jesucristo bama 'ain ca a sinánquin usoquin 'aia quixun.

Asérabi Jesucristomi sinánquin pán 'imainun uvas baca 'ati bana

²⁷ Usa 'ain ca uix cara Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'íma 'ianan —Jesucristo ca nun 'uchacama tērénux aín imi 'apati bamacëxa —quixun sinánquinma a manucë 'ixunbi usoquin pán 'imainun bimi baca 'aia, a unix ca Nucën 'Ibu Jesucristomi 'uchaia. ²⁸ Usa 'ain camina pán 'imainun bimi baca 'anuxun, mitsux caramina asérabi ami sinani Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'i quixun upí oquin sinánti 'ain. ²⁹ Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'uchacama cupí bamacëxa quixun sinánquinmabi usoquin pán 'imainun bimi baca 'ai 'uchacë cupí camina castícancë 'iti 'ain. ³⁰ Usai 'uchacë cupí camina Nucën Papa Diosan 'imicëx raíri cushima 'ianan 'insínñu 'ain. Usa 'aish ca raíriribi bamaxa. ³¹ Usa 'aínbi ca nun 'uchacama mëníocë 'ixun —asérabi ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan iscëx 'ën nuitu upí 'icë —quixun sinánquinu pán 'imainun bimi baca 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchotima 'icën. ³² Usa 'aínbi ca asérabi ami sinánquinmabi usoquin a ñu 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchoquin, axa ami sináncëma unicamabënu nuxribi 'uchocë 'itin rabanan, usoquin 'atëcëníma 'inuxun 'unánun, uisai caranuna 'i usaínu 'inun nu castícania.

³³ 'Ën xucéantu, Jesucristo sinánquin pán 'imainun bimi baca 'anux timëti camina pinux caínanpanti 'ain. ³⁴ Usai 'iimi upiti timëtiana isquian Nucën Papa Diosan mitsu castícantí rabanan camina panancë 'ixun mitsun xibunuxun piti 'ain. Usa 'ain cana mitsu isi cuanxun uisai caramina 'icani, a mitsu mëníoxunti 'ain.

12

Aín cushi 'ináncëxun ca Nucën Papa Diosan unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia quixuan Pablonën ca

¹ Ën xucéantu, mitsúnmi 'unánun cana ësaquin mitsu cain, axa Jesucristomi catamëcë unicaman ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicësabi oquin bëtsi bëtsi ñu 'ati 'icën.

² Camina 'unanin, mitsux Jesucristomi catamëcëma pan 'aish camina unían 'acë ñu banañumabia, ax isa dios 'icë quixun unin cacë ñu rabi axa Jesúsmi sináncëma unibubë niacën. ³ Usa 'aínbi camina bërí Jesúsmi catamëcë 'ixun 'unánti 'ain: Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx cuni ca uni “Jesús ca Nucën 'Ibu 'icë” quia. 'Imainun ca axa “Jesús ca 'aisama 'icë” quicë unicama ax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'icën.

⁴ Nucën Papa Diosan ca atúan bëtsi bëtsi ñu 'anun quixun aín unicama sinánmiquin usaquian 'anun aín cushi 'inania. Achúshi 'ixunbia aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun ca axa Jesúsmi catamëcë unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia. ⁵ Bëtsi bëtsi ñu 'ananbi ca camaxunbi achúshi, Nucën 'Ibu Jesús, ashí rabiquin ñu 'axunia. ⁶ Usa 'ain ca atúan ñu 'anun aín unicama bëtsi bëtsi sinan 'inanibi Nucën Papa Dios ax achúshi 'icën. ⁷ Nucën Papa Diosan ca aín unicama achúshi achúshi, anúan aín unicama raíri upiti Jesucristomi sinánun quixun 'aquinun 'inania. 'Ináncëxuan aín Bëru Ñunshin Upíñu 'ixun upí oquin ñu 'aia isquin ca unicaman 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun ca 'aia quixun. ⁸ Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa, uni raíri sinánñuira 'aish upiti bananun quixun 'imia. 'Imianan ca uni raírinëxa aín nuitu mëu racanaquin uisai cara qiti 'icë quixun sinántancëx upiti bananun quixun 'imia. ⁹ Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin

Upitan 'imicëxuan uni raírin ami catamëquin —Nucën Papa Diosan ca asérabi 'ë 'aquinia —quixun 'unánquin upí ñu 'anun 'amia. 'Amianan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxuan bëtsi bëtsi unin uni 'insíncë pëxcunun quixun 'amia. ¹⁰ Aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun ca bëtsi bëtsi unin, uni itsían 'acëma ñu 'aia. An sinánmicëxun ca bëtsi bëtsi unin Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oquin aín bana unicama ñuixunia. An 'imicëxun ca bëtsi bëtsi unin, uni itsían bana ñuia cuaquin, asérabi cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana ñuia quixun 'unania. An sinánmicëx ca bëtsi bëtsi unix Nucën Papa Dios rabi, uni itsían cuacëma bana banaia. Banacëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan bëtsi unin uisai quicë cara a bana 'icë quixun uni ñuixunun 'unánmia. ¹¹ Usaquin 'aquin ca aín Bëru Ñunshin Upí ax achúshi 'ixunbi, Nucën Papa Diosan unicama bëtsi bëtsi ñua 'anun 'imia, ax cuëncësabi oquin.

Aín unicamaxa Jesucristonan 'aish achúshisa 'icë quicë bana

¹² Ënëx ca ësa 'icën. Aín taë, aín męcën, aín xo, aín pucu, aín bëru, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uni achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristo achúshishi 'icën. ¹³ Nux Cristonën uni 'aish cananuna ësa 'ain: raírinëx judíos uni 'imainun raírinëxribi axa griego bana banacë uni 'imainun raírinëxribi an ñu uni męcëxuncë uni 'imainun cananuna raírinëxribi an uni ñu męcëxuncëma uni 'ain. Usa 'aishbi cananuna nucamax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ianan Cristonan 'aish achúshisa 'ain. Abënu 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nucama 'inánxa.

¹⁴ Unia achúshi 'aínbi ca aín taë, aín męcën, aín xo, aín pucu acamax 'itsa 'icën. ¹⁵ Aín taëx banati 'unán 'ixun ca catsíanxa: “Ëx aín męcënma 'aish cana 'ëx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca ax aín męcënma 'aishbi ax a uninan

'icën. ¹⁶ Aín pabítax banati 'unan 'ixun ca catsíanxa: “Èx aín bëruma 'aish cana 'èx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca aín bëruma 'aíshbi ax a uninan 'icën. ¹⁷ Bëruñushi 'ixun ca unin uisaxunbi cuatima 'icën. Pabíñushi 'ixun ca unin uisaxunbi xëtima 'icën. ¹⁸ Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan an sináncësabi oquin pabí, bëru, taë, quisi, pucu acamañua 'itánun uni uniocëxa. ¹⁹ Pabíshi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Bëruishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Taëishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. ²⁰ Usa 'ain ca uni taë, pabí, bëru, acamañu 'aíshbi achúshishi 'icën.

²¹ Unin bëru banati 'unan 'ixun ca a unin męcën: “Mixmi 'aíma 'aínbi 'èxëshi 'aíshbi cana asábi 'itsían” quixun catima 'icën. Usaribi oquin ca unin maxcátax banati 'unan 'ixun a unin taë: “Mixmi 'aíma 'aínbi cana 'èxëshi 'aíshbi asábi 'itsían” quixun catima 'icën. ²² Bëru, męcën, maxcá, acama 'imainunbi nun nami raíri anu bërúinra ocëma acamaxa 'aíma 'ain cananuna uisa 'aíshbi tsótsianma. ²³ 'Imainunribi cananuna nami an bępánti chupa pañuin. Pañuanan cananuna nun namicamaira unin isti rabanan rabínquin, chupan mapuquin bërúin-roin. ²⁴ Acama bërúanquinbi cananuna nun bëru, nun męcën acama unínma isia quixun mapuima. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan mëníosabi oi nun namicama asábi 'icën. A mapucëcamax ca anu mapucëmacamasaribi 'icën. ²⁵ Usa 'ain cananuna —amo 'icëxa 'aisama 'imainun ca amo 'icëxëshi nun nami upí 'icë —quixun sinántima 'ain. Camabi nun namix ca upí 'icën. ²⁶ Nun męcënaxa paëia ca camabi nun namin tania. Usaribiti ca nun pabítax paëia camabi nun namin tania. Usaribiti cananuna unían —min bu, min bëmána, min pëñan ca upí 'icë —quixun cacëx nun namicamabëbi chuámarua tani cuëënin.

²⁷ Usa ca ënëx 'icën. Aín taë, aín męcën, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uni achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristobë aín unicama achúshishi 'icën. ²⁸ Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin ca axa Jesucristomi catamęcë

unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia. Raíri unix ca aín bana ñuixunuan Jesucristonën caíscë 'ia. Raíri unin ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raíri unin ca axa Jesúsmi catamëcë unicama aín bana 'unánmia. Raíri unin ca uni itsin 'acëma ñu 'aia. Raíri unínribi ca uni ñucë pëxcuia, raíri unin ca unicama 'aquinia, raíri unix ca Nucën Papa Diosan bana cuatia timëcë unicama aín cushi 'ia, raíri uníxribi ca Nucën Papa Dios rabi unían cuatima banan banaia. ²⁹ Usa 'aíshbi ca camáxira aín bana uni ñuixunuan Jesusan caíscë 'ima, camáxira ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'ima, camáxira ca an axa Jesúsmi catamëcë unicama aín bana 'unánmicë 'ima, camáxira ca an uni itsin 'acëma ñu 'acë 'ima. ³⁰ Camáxira ca anun uni 'insíncë pëxcuti cushiñu 'ima, camáxira ca axa Nucën Papa Dios rabi unin cuatima banan banacë 'ima, camáxira ca uníxa bëtsi banan banacë an ñuixuncë 'ima. ³¹ Camabi ñu 'aquinmabi camina añu 'aquin caramina camabi unia Jesucristomi upiti sinánun 'aquinti 'ai, a ñumi 'anúan mi 'aquinun Nucën Papa Dios ñucáti 'ain. A ñucamami upí oquin 'aiabi cana mitsu 'unánmiti 'ain, bëtsi ñu upírami 'anun.

13

Unicama camina nuibati 'ai quixuan Pablonën ca

¹ 'Ëx bëtsi bëtsi banan bananan anun ángel banacë banánribi banacëxbi ca uni nuibacëma 'aish 'ën bana rata tancácësa ñancáishi 'icën. ² 'Ën Nucën Papa Diosan a sinánmicë ñu ñuiquin unicama ñuixuanan, camabi ñu 'unánquin uni itsin 'unáncëma ñuribi 'unánan, —Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinti 'icë —quixun sinánquin aín cushin aín bashibi amanu tacuiabi, ca uni itsi nuibaquin 'acëma 'icë Nucën Papa Diosan 'ë upí isima. ³ 'Ën ñucama ñuñuma uni 'inánan upí ñu 'acë cupí bëtsi unin nëëncëx

bamaiabi ca uni nuibati 'icēma 'icē, Nucēn Papa Diosan 'ē upí isima.

⁴ An uni raíri nuibacē unin ca bētsi unia abē upíma 'icēbi ami nishquinma upí oquinshi caia. Usa 'aish ca bētsi unibē upí 'ia. An uni raíri nuibacē uni ax ca bētsimi nutsima. Ca —bētsi unibē sēñénmaira cana 'ai —quixun sinanima. Ca rabiocatima. ⁵ Ca nishcēsashi 'aish aín cuēęcēsa oíshi 'ima. Aín cuēęcēsa oquinshi ñu 'acē ca 'ima. Ca bēñētishi nishima. Ami nishquian unin 'atimocēxunbi ca axribi ami nishquinma tanshitia. ⁶ Ñu 'atima unin 'acēbē ca cuēēnima. Usa 'aish ca upí ñu cuati cuni cuēēnia. ⁷ An uni nuibacē unin ca amia nishcēxunbi uni, axribi ami nishquinma —sapi ca sinanati 'icē —quixun cainia. Axa upíma 'aínbi ca ami nishíma usabi abē upí 'ia.

⁸ Ēñē nētēcama cēñúcēbētan camaxunbi a 'unáncē cupí ca uinu 'icē unínbi Nucēn Papa Dios quicē bana unicama ñuixuntēcēntima 'icēn, uinu 'icē uníxbi ca Nucēn Papa Dios rabi unin cuatima banan banatima 'icēn, unían bētsi uni 'unánmiti ca 'aíma 'iti 'icēn. Usai 'iti a 'aíma 'aínbi ca nux nuibananti ax cēñutima, bamatancēxribi cananuna Nucēn Papa Diosan nētēnu 'aish anuaxribi bētsibē nuibananti 'ain. ⁹ Ēñē nētēnuxun cananuna 'unánquinbi camabi uisai caranuna 'iti 'ai quixun 'unaníman. Usa 'ixun cananuna camabiira 'unáncēma 'ixun nun 'unáncēshi ñuixunin. ¹⁰ Usa 'aínbi cananuna ēñē menuxun 'acēsamaira oquin aín nētēnuxun upíira oquin an sinánmiti ñucama 'unánuxun 'ain.

¹¹ Xuratsu 'aish cana 'ēx tuá xuratsu 'icēsari banacēn. Usa 'ixun cana tuá xuratsunēn sináncēsa oquin sináncēn. Xuratsu 'ixun cana xuratsunēan cuacēsa oquin cuacēn. Usa 'ixunbi cana canitancēxun xura 'aish 'ēx 'iá acama ēancēn. ¹² Espejo upíirama 'aínu upí oquin anun ñu iscēma usaribi oquin cananuna uisaira cara Nucēn Papa Diosan sinan 'icē quixun camaira 'unaniman. Usa 'aínbi

cananuna aín nētēnu 'ixúinra 'unánti 'ain. Bērí cana camabiira 'unaniman. Usa 'ixunbi cana 'unánti 'ain, an 'è 'unáncēsaribi oquin. ¹³ Bětsi ñucama cēñúcēbēbi cananuna nux cēñútimoí abē 'aish Nucēn Papa Diosmi catamēti 'ain. —Cananuna ēnē Nucēn Papa Diosan nētēnuax cēñútimoí 'iti 'ai —quixun 'unani cananuna cuēēinra cuēēnti 'ain. Anu 'aish cananuna camáxbi cēñútimoí bētsibē nuibananti 'ain. Nucēn Papa Diosmi catamēti cuēēanan abē nētētimoí 'iti sinani cuēēnībi cananuna bētsibē nuibanancē cupíira cuēēinra cuēēnti 'ain.

14

Unin 'unáncēma banan banati ñui quicē bana

¹ Usa 'ain camina manúquinma unicama nuibati 'ain. Nuibanan camina Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan mitsu bētsi bētsi ñumi 'anun 'amiti cuēēnti 'ain. Bētsi ñu 'atí cuēēncēsamaira oi camina an mi sinánmicēxun aín bana upí oquin unicama ñuixunti cuēēnti 'ain. ² Axa Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacē uni, ax ca unin uisai cara quia quixun cuanunmabi Nucēn Papa Dios rabi an cuanun banaia. Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'imicēx ca ax unin cuacēma banan banaia. ³ Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana unicama ñuixuncē uni an axa Jesucristomi catamēcē unicaman ami catamēquin an cacēsabi oquin 'anun 'unánmia. 'Unánmianan ca ñu upíshia 'anun cushioquin 'ēsēia. 'Ēséanan ca masá nuitutiabi sinanamiquin upí oquin sinánmia. ⁴ Axa Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacē uni ax ca axbi Jesucristo upiti sinania. Usa 'aínbi ca an Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun aín bana unicama ñuixuncē uni an axa Jesucristomi catamēcē unicaman ami catamēquin an cacēsabi oquin 'anun 'unánmia.

⁵ Mitsúxmi unin cuacëma banan banati cana 'ëx cuëënin. Usa 'ainbi cana mitsúxmi usai banati cuëëncësamaira oi mitsúnmi Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana unicama ñuixunti cuëënin. Unin cuacëma banan banaquinbi uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixuncëxunma ca bëtsi unin uisai quicë cara quixun 'unántima 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëxuinshi ca unin 'unánti 'icën. Usa 'ain ca ami catamëcë unicama Jesucristo cuëëncësabi oi 'inun 'aquinuxun an a bana 'unáncë unin uisai quicë cara quixun raíri ñuixunti 'icën. ⁶ 'Ën xucéantu, ësaquin cana mitsu cain. Mitsu isi cuanx Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banaquinbi, an 'ë sinánmicë ñu mitsu ñuixuncëma 'ianan usai ca axa Jesúsmi sináncë uni 'iti 'icë quixun caíma, 'ianan Nucën Papa Diosan bana mitsu upí oquin sinánmiquin 'ësëima, 'ianan aín bana ñuiquin mitsu 'unánmicëma 'aish cana upitimi Jesúsmi sinánun mitsu 'aquincëma 'itsían.

⁷ 'Ënëx ca ësa 'icën. Unían paca 'imainun arpasa, a upí oquin banaocëbëtanma ca uni itsin uisai quiquin cara bana oia quixun 'unanima. ⁸ Bëtsían upí oquin manë xo bana ocëbëma ca suntárucama —cananuna 'acananti 'ai —quixun 'unanima mëniocatima 'icën. ⁹ Usaribi oquin ca mitsúxmi Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacëbëtan uínbi a bana cuatima 'icën. Usa 'aish camina ñancábi banati 'ain. ¹⁰ Camabi menuax ca uni bëtsi bëtsi banan banaia. Usaía quiabi ca an a bana 'unáncë uni an a bana cuatia. ¹¹ Usa 'ainbi ca an cacëxunbi 'ën aín bana uisai cara quia quixun cuacëbëtanma —ax ca 'ën aintsima 'icë —quixun sinánti 'icën. 'Ënribi cana —'ën aintsima ca ënë uni 'icë —quixun sinánti 'ain. ¹² Mitsux asérabi bëtsi bëtsi ñu 'anun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'iisa tanquin camina añu 'aquin caramina camabi uníxa Jesucristomi upiti sinani ax cuëëncësabi oi 'inun

sinánmiti, a ñuishi 'ati 'ain.

¹³⁻¹⁴ 'Ëx unin cuacëma banan banaquin cana Nucën Papa Dios rabi quinbi uisai carana qui quixun 'unaniman. Usa 'ain ca axa unin cuacëma banan banacë uni, an unicama ñuixunuxun uisai cara a banacama quia quixuan a 'unánminun Nucën Papa Dios ñucáti 'icën. ¹⁵ Usa 'aish cana 'ën nuitu mëu a sinánquin Nucën Papa Dios rabi 'ën cuacëma banan banaibi 'ën cuacë banánribi banati 'ain. A rabi cana 'ën cuacëma banan cantanan 'ën cuacë banánribi cantati 'ain. ¹⁶ Unin cuacëma banan banaquinmi Nucën Papa Dios rabiabi ca min bana cuaquinma an Nucën Papa Diosan bana upí oquin 'unáncëma unicaman mibétan Nucën Papa Dios rabiti sinántima 'icën. ¹⁷ Minmi a banan Nucën Papa Dios rabi cë axa asábi 'aínbi camina bëtsi uniribi upitia Jesúsmi sinánun 'aquiniman. ¹⁸ Mitsúxmi 'icësamaira oi cana 'ëx Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banain. 'Ën usai banati 'unáncë cupí cana Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cain. ¹⁹ Usa 'aíshbi cana axa Jesucristomi catamëcë unicama timécë 'ain, unin cuacëma banan 'itsaira banati cuëencësamaira oi unían cuacë banan banati cuëënin. A banan 'itsamashi banaquinbi unicama atun cuaisabi oquin 'unánmiti ca asábi 'icën.

²⁰ 'Ën xucéantu, tuáratsunën sináncësa oquin camina sinántima 'ain. Ñu 'atima 'ati 'unáncëma 'aísha tuáratsu 'icësaribiti camina 'iti 'ain. 'Iananbi camina bëtsi ñucama sinánquin uni apanën upí oquin sináncësabi oquin sinánti 'ain. ²¹ Nucën Papa Diosan bana cuëneo ca ësai quia: “Bëtsi banan banaquin cana ënë unicama ñuixunti 'ain, bëtsi nëtënu 'icë unin ca ën 'imicëxun atu cati 'icën. Usaquian cacëxbi ca 'ëmi sinántima 'icë quiax ca Nucën 'Íbu Dios quia”. ²² Axa Jesucristomi catamëcë uníxa unin cuacëma banan banaia cuaquinbi ca raírinën uisai cara quia quixun 'unánquinma a bana sinanima. An sina-

niamabi ca Jesucristomi sináncëma unin a bana cuaquin sinánti 'icën, Nucën Papa Diosan 'imicëx sapi ca banaia quixun. Usa 'aínbi ca an sinánmicëxuan Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uníxa banaia cuati aín unicama upiti Jesucristomi sinánti 'icën. Usa 'aínbi ca axa ami catamëisama tancë unicaman a bana cuaquinbi asérabi ca usa 'icë quixun sinanima. ²³ Aín bana cuacë 'afshmi mitsux timéax camáxbi Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacëbë ca an mitsúxmi usai 'ia 'unáncëma uni raíri 'imainun axa Jesúsmi sináncëma uni raírinëx atsínti 'icën. Atsínquin mitsúxmi usai banaia cuaquin ca —sapi ca ñunshíanxa —quixun sinánti 'icën. ²⁴ Usa 'aínbi ca timéxunmi mitsun Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana ñuicëbë, axa Jesucristomi catamëcëma uni 'ianan mitsúxmi usai 'ia 'unáncëma uni, ax atsínxun mitsúnmi ñuia cuaquin —a banax ca asérabi 'icën, 'atima ñu cana 'ën 'a —quixun sinánti 'icën. ²⁵ —'Ën unéxun 'acë ñuribi ca Nucën Papa Diosan isaxa —quixun sinánquin ca a ñucama chiquinaquin Nucën Papa Dios rabi 'icën. Rabianan ca —asérabi ca Nucën Papa Dios mitsubë 'icë —quiti 'icën.

Timéax sharáruima banati bana

²⁶ 'Ën xucéantu, timéax camina ësai 'iti 'ain. Raírinëx camina 'iisa tani cantati 'ain, raírinën camina Nucën Papa Diosan bana ñuixunti 'ain, raírinën camina aña cara Nucën Papa Diosan mitsu sinánmiaxa a ñuiquin cati 'ain, 'iisa tani camina raírinëx unin cuacëma banan banati 'ain, raírinën camina uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixunti 'ain. Timéxun caramina uisa ñu 'ai a 'ai camina camáxbi ami upiti sinani Jesucristo cuëncësabi oi 'inun sinánmiananti 'ain. ²⁷ Usa 'ain camina unin cuacëma banan Nucën Papa Dios rabi banatisa tani, rabëtaxëshi banati 'ain. 'Ianan camina rabé 'imainun achúshtaxëshi banati 'ain. Usa 'afshbi camina achúshi achúshitaxëshi banati 'ain. Banaquin camina uisai quicë cara a bana

'icë quixun unicama ñuixunti 'ain. Min ñuixuniama ca bëtsi unin uisai qui caramina quia quixun ñuixunti 'icën. ²⁸ An uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixunti 'aíma 'ain camina uni timécë anuax Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banatima 'ain. Usari banaima camina min nuitu mëúishi ami sinani Nucën Papa Dios rabi abë banati 'ain. ²⁹ Usaribi oquin camina Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana ñuixuinsa tanquin rabéxuinshi unicama ñuixunti 'ain. Ñuixuanan camina rabé 'imainun achúshixuinshi ñuixunti 'ain. Ñuixunia camina raírinën —a unin banax cara asérabi Nucën Papa Diosan sinánmicëxa quicë 'icë —quixun cuati 'ain. ³⁰ Usa 'aínbi ca an bana ñuixuncë uni, uni itsínribia bana ñuixuinsa tania isi, nëtéti 'icën. ³¹ Usoquin camina uicamax caramina Nucën Papa Diosan sinánmicë 'ain, an achúshi achúshixun bana ñuixunti 'ain. Usoquin bana ñuixuncëx camina camaxunbi upí oquin Nucën Papa Diosan bana 'unani ami cushicë 'iti 'ain. ³²⁻³³ Nucën Papa Diosax ca aín unicamaxa timéax an bana ñuixuncë unían ñuixuncëxun bana cuatima raíri sharáruí banati cuëënima. Usa 'ain ca raíri unin bana ñuixuinsa tanquinbi tënëpaínti 'icën.

Uinu cara timëtia, anuax ca axa Jesucristomi catamécë unicamax ësai 'ia. Usa 'ain camina usaribiti mitsux 'iti 'ain. ³⁴ Axa Jesucristomi catamécë unicama timécë 'ain ca xanu banatima 'icën. Usa 'ixun ca bëbu uníxa banaiashi cuati 'icën, Nucën Papa Diosan bana cuëño quicësabi oquin. ³⁵ Bana upí oquin 'unántisa tanquin ca aín xubunuxun xanun aín bënë ñucáti 'icën. Axa Jesucristomi catamécë unicama timécë anuax xanux banati ca upíma 'icën.

³⁶ Camina 'unánti 'ain, mitsu pain ca Nucën Papa Diosan aín bana 'unánun 'imiama 'icën. —Nuinshi cananuna aín bana 'unani —quixun camina sinántima 'ain. ³⁷ Micama an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni bana ñuixuncë

'imainun a aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë unicama, mitsun camina 'unánti 'ain, 'ën mitsu cuëñöoxuncë banacama, ëñëx ca an 'ë sinánmicëxun 'acë 'icë quixun. ³⁸Ui unin cara usaquin sinánquinma —anbi sinani ca Pablo quia —quixun sinania, a uni camina —asérabi ca aín bana 'icë —quixun sinántima 'ain.

³⁹'Ën xucéantu, cana mitsu cain, an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana uni ñuixuncë 'iti camina sinánti 'ain. Usa 'ixunbi camina Nucën Papa Dios rabia unin cuacëma banan banaxma 'inun uni catima 'ain. ⁴⁰Usa 'aínbi camina micamax timéax sharáruí banatima, bëtsix paían quimainun caini upí oquin sinani banati 'ain.

15

Bamaxbi Jesús baísquia

¹'Ën xucéantu, 'ën mitsu ñuixuncë Jesucristo ñui quicë bana, anúan unicama ainan 'inun Nucën Papa Diosan iémiti, a bana cana mitsu sinánmitëcëinsa tanin. A bana upí oquin cuati camina Jesucristomi catamëtancëx ax quicësabi oi 'in. ²'Ën mitsu ñuixuncë bana manucëma 'ianan a bana quicësabi oi 'i camina min ñu 'atima 'acë-cama ëni Nucën Papa Diosnan 'inun iémicë 'ain, asérabi cëmëima ami catamëcë 'aish.

³Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman 'ë unánmicë bana, a paínmi 'unánun quixun cana ësaquin mitsu cacën: Nun ñu 'aisama 'acë nu tërénxunux ca Cristo bamacëxa. Usai ca 'iti 'icë quiax ca Nucën Papa Diosan bana cuëñö quia. ⁴Bamacëma maíncancëxbi ca rabé nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiacëxa. Usaía 'iti ñuiquin ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin cuëñöcëxa. ⁵Baísquitancëx ca Pedromi chiquiracëanan aín 'unánmicë unicama, mëcën rabé 'imainun rabé uni, amiribi chiquiracëacëxa. ⁶Usai 'itancëx ca 'aisamaira,

quinientos uni timéćē acamamiribi chiquiracēacēxa. A unicamax ca raíri bamacēxa. Aín patsanēx ca bamacēma paín 'aish tsotia. ⁷ Usai 'ianan ca Jacobomiribi chiquiracēanan an aín bana ñuixunun caíscē uncamamiribi chiquiracētēćēancēxa.

⁸ Acamami chiquiracētancēx ca 'ēmiribi chiquiracēacēxa. 'Ēx aín 'unánmicē uni 'icēmabi ca an 'ē ami sinánun sinanamiacēxa. Usa 'ain ca acamami pain chiquiracēa 'aish 'ēmiribi chiquiracēacēxa. ⁹ 'Ēx axa Jesucristomi catamēćē unicama bētsi bētsi ocē 'aish cana 'ēx Jesusan aín bana ñuixunun caíscē uni raírībē sēnénma 'aish acama meuraira 'ain. Usa 'aish an caíscē uni 'iisama 'icēbi ca 'ē aín bana ñuixunun cacēxa. ¹⁰ Nucēn Papa Diosan nuibaquin 'imicēx cana 'ēx bēráma 'iásama 'ain. Ñancáma ca 'ē aín uni 'imiacēxa. 'Imicēxun cana aín 'unánmicē unicaman 'acēsamaira oquin a ñuiquin unicama ñuixuan. Ñuixunquinbi cana 'ēnbi 'acēma 'ain, Nucēn Papa Diosan aín cushin 'amicēxuinshi cana 'an. ¹¹ A aín bana ñuixunun Jesusan caísa unicaman ñuixuncē banasaribi ca 'ēn unicama ñuixuncē bana 'icēn. Nun a bana ñuixuncēxun cuati camina —a banax ca asérabi 'icē —quixun sinani Jesucristomi catamēacēn.

Bama 'aíshbi ca uni baísquiti 'icē quicē bana

¹² ¿Nun mitsu —Cristo ca bamaxbi baísquiacēxa — quixun ñuixuncēxbi caramina uisa 'aish mitsu raírínēx uni isa bama 'aish baísquitima 'icē quin? ¹³ Bama 'aísha Jesucristo utēćēncēbē uni baísquitima 'ain ca Cristo baísquiama 'itsíanxa. ¹⁴ Cristoa baísquiama 'ain ca nun ñuixuncē bana cēmē 'itsíanxa. Mitsúxmi Jesucristomi catamēćē axribi ca ñancáishi 'itsíanxa. ¹⁵ Cristo baísquimiama 'ain cananuna —Nucēn Papa Diosan ca Cristo baísquimiacēxa —qui cēmētsian. Unicamaxa ax

utēcēncēbē baísquitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa. ¹⁶ Uni bama 'aíshbi baísquitima 'ain ca Cristoribi baísquiama 'itsíanxa. ¹⁷ Cristo baísquiama 'ain ca mitsúxmi ami catamēti ax ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'ain camina mitsun ñu 'aisama 'acēcama tērēncēma 'aish usabi 'itsían. ¹⁸ Cristo baísquiama 'ain ca axa ami catamēti bama unicamax abēma 'itsíanxa. ¹⁹ Aín nētēnuaxribi cana ainan 'iti 'ai quixun sinanima, ēnē nētēnuaxēshi Cristonan 'iti sináncē 'aish cananuna uni raíri 'icēsamaírai masá nuituti bēnētían.

²⁰ Usama ca. Bamatancēxbi ca Cristo asérabi baísquiacēxa. Cristo baísquia usaribiti ca axa ami catamēcē unicama bama 'aíshbi ax utēcēncēbē baísquinuxun 'aia. ²¹ Achúshi uni 'uchaa cupí ca camabi uni bamaia. Usaribiti ca achúshi uni baísquia cupí axa ami catamēcēcama bama 'aíshbi ax utēcēncēbē baísquiti 'icēn. ²² Adanēn ñu 'atima 'a cupí ca aín rēbúnquicama ñu 'atima 'ai bamaia. Usa 'aínbi ca Cristonan 'aish uni bama 'aíshbi baísquitancēx tsóti 'icēn. ²³ Nucēn Papa Diosan mēníosabi oi ca Cristo pain baísquiacēxa. Baísquitancēx naínu cuan 'aísha ax utēcēncēbē ca aín unicama baísquiti 'icēn. ²⁴ Nucēn Papa Dios axēshia 'Apura 'inun, ca Cristonēn utēcēnquin ñunshin 'atima 'imainun an Nucēn Papa Dios quicēsama oquin ēnē nētēnuxun uni sinánmicē cushicama cēñuti 'icēn. ²⁵ Nucēn Papa Diosan 'imicēxun ca Cristonēn 'Apu 'ixun axa ami nishcē unicama 'ibuaquin ax quicēsabi oquian 'anun 'imiti 'icēn. ²⁶ Usotancēxun ca uni bamatima oquin 'imiti 'icēn. ²⁷ Nucēn Papa Diosan 'imicēx ca Cristo camabi uni, camabi ñu aín 'ibu 'ia. Usai ca Nucēn Papa Diosan bana cuēnēo quia. A bana quicēsabi oi Cristo ax Nucēn Papa Diosan 'imicēx camabi uni, ñu, acaman 'ibu 'aíshbi ca ax Nucēn Papa Dios, an camabi ñun 'ibu a 'imicē, aín 'ibuma 'icēn. ²⁸ A camabi uni 'imainun camabi ñun 'Ibu 'imicē 'ixun, ca Cristonēn Nucēn Papa

Dios —mix camina 'ën 'Apuira 'ai —quixun canuxun 'aia. Usai 'icëbë ca Nucën Papa Dios aín unicama 'imainun uisa ñu cara, aín cushi 'iti 'icën.

²⁹ ¿Uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquitima 'ain cara uisax uni raírinëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bama abë 'iti sinani nashimicë 'iti 'ic? Ca 'itsíanxma. ³⁰ Bama 'aísha uni baísquitima 'ain carana uisa cupí unían 'ë bëtsi bëtsi ocëxunbi Jesucristo ñuiquin bana ñuixuan. Cana 'acëma 'itsían. ³¹ 'Ën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristonën 'amicëxun 'ën micama a ñuiquin bana ñuixuncëx camina ami sinan. Mitsúxmi ami sináncë cupí cana cuëëinra cuëënin. Usa cupí cana cuëëni quixun 'unáncësaribi oquin cana 'unanin, 'ëx Jesucristonan cupí cana uinu carana 'ai, uinu carana cuani anuax sapi cana bamati 'ai quixun. ³² Efeso ëmanu 'icë unicamax pianancë ñuinasa 'aish, 'ëmi nishcëxunbi Cristo ñuiquin a unicama bana ñuixunia ca acaman 'ë bëtsi bëtsi oxa. Usa 'aínbi ca bamatancëxa Cristo baísquiama 'aínbi 'ëx unin bëtsi bëtsi ocë 'inuxun bana ñuixuncë ax ñancáishi 'itsíanxa. Unia bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquitima 'ain cananuna uni raírinëxa quicësaribiti ësai quitsían: “Bëtsi nëténbi cananuna ashiti bamati 'ain. Usa 'ain cananuna bamacëma pain 'ixun pucháquin pianan xëai nux cuëëncësa oíshi 'iti 'ain”.

³³ 'Atimati banacë unínma mi parania ca bërúancat. Èsaía uni quicë bana ax ca asérabi 'icën: “Upí 'ixunbi 'atimati bëtsi banaia cuaquin ca unin 'atimaquin sinánquin ñu 'atima 'ati 'icën”. ³⁴ Micama raírinën uisai 'iti cara Nucën Papa Dios cuëënia quixun sináncëma 'ixun camina ñu 'atima 'ain. Ñu 'atima 'acë 'aíshmi rabínun quixun cana ësáquin mitsu cain. Usa 'ain camina ami sinanati ax cuëëncësabi oi 'iquin ñu 'atima 'atima 'ain.

Uisai cara uni bama 'aíshbi baísquiti 'icë quicë bana

³⁵ Raíri unix sapi ca quiti 'icën: —¿Uisai cara uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquiti 'ic? ¿Baísquix cara uisa uni 'iti 'ic?” ³⁶ Usaía quicë uni ax ca bana cuacëma unisa 'icën. Ënëx ca ësa 'icën. Ünían 'apácëx ca ñu ënxë aín íxa cotanun aín nami chëquia. ³⁷ Trigo 'apánan bëtsi ñuribi 'apáquin ca unin aín i 'apáquinma aín bëruishi 'apatia. ³⁸ An mëníosabi oquin ca Nucën Papa Diosan ñu ënxë 'apácë anua aín i comiquin canimia. Bëtsi bëtsi ñu ënxë ca aín íxa uisa cara, usa 'itánun canimia. ³⁹ Camabi ñux ca mëscú 'icën. Unix ca ñuina iscësama 'icën. Men nicë ñuinanëx ca ñu pëchiñu iscësama 'icën, ñu pëchiñunëx ca bacanu 'icë ñuina iscësama 'icën. ⁴⁰ Naínu 'icë ñux ca menu 'icë ñu iscësama 'icën. Naínu 'icë ñux ca upí 'icën, 'imainun ca menu 'icë ñuxribi upí 'icën. Usa 'aishbi ca naínu 'icë ñun upí ax menu 'icë ñun upí iscësama 'icën. ⁴¹ Usa 'ain ca barín pëcacë ax bëtsi 'icën. 'Uxën pëcacëribi ca bëtsi 'icën. Usaribiti ca 'ispan pëcacë bëtsiribi 'icën. Usa 'ixun ca camabi 'ispan bëtsin pëcacësaribi oquin pëcaima. Usa 'aishbi ca camáxbi upí 'icën. ⁴² Usaribiti ca uni bama 'aish baísquicë, ax bamacëma pain 'aish uni 'icësaribiti 'itima 'icën. Uni bamacë maíncë ax ca aín nami, aín xo acamax chëquia. Usa 'aishbi ca baísquitancëx chëquitëcënx bamatëcëntima 'icën. ⁴³ Bamacë maíncëx 'aisama 'itancëxbi ca baísqui upíira upí 'iti 'icën. Bamacë maíncëx aín cushi 'aíma 'itancëxbi ca baísqui cushi 'iti 'icën. ⁴⁴ Ënë menua tsócë unicamax ca aín nami, aín xo, acamax chëquiti 'icën. Usa 'aishbi ca bama 'aish baísquitancëx aín nami, aín xo, acamax bëtsi 'aish chëquitima 'icën. Axa chëquiti nami, xo acamañu 'iá 'aishbi ca axa chëquitima nami, xo, acamañu 'inuxun 'aia.

⁴⁵ Acama ñui ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo ësai quia: “Nucën Papa Diosan a pain unio uni, Adán, ax ca sinánñu 'ianan banañu 'ianan an ñu 'ati 'iacëxa”. Usa 'aínbi ca Cristo, Adánsaribi uni 'ixunbi an Nucën Papa

Diosnan 'inun uni iémiquin abē chēquitímoí nētétimoia tsónun 'imiti, a 'icēn. ⁴⁶ Axa chēquitima namiñu pain ca uni 'itima 'icēn. Axa chēquiti namiñu pain 'itancēx ca uni axa chēquitima namiñu 'iti 'icēn. ⁴⁷ A pain unio uni ax ca me 'acē 'iacēxa. A caxua ucē ax ca me 'acēma, nañnuaxa ucē, Nucēn 'Ibu Jesucristo, 'iacēxa. ⁴⁸ A pain unio cē uníxa me 'acē 'iásaribi ca ēñē menu 'icē unicama 'icēn. Usa 'aínbi ca uicamax cara ainan 'icē acamax nañnu 'icē Jesucristo, asaribi 'iti 'icēn. ⁴⁹ A pain me 'acē uni ax ca namiñu 'ianan xoñu 'iacēxa. Usa cananuna nuxribi 'ain. Usa 'aíshbi cananuna nux ainan 'aish Jesucristonēn namisaribi 'iti 'ain.

⁵⁰ Ēn xucéantu, ēsaquin cana mitsu cain, nucēn nami, nucēn xo, acamax ca Nucēn Papa Diosan nētēnu 'itima 'icēn. Aín nētēnu 'icē ñucamaxa chēquitima 'ain ca chēquiti ñucamax anu 'itima 'icēn. ⁵¹ Unin 'unánma ñu cana mitsúnmi 'unánun quixun ēsaquin ñuin, camáxira cananuna bamatima 'ain. Bamacēma 'aíshbi cananuna camáxbi bētsi 'iti 'ain. ⁵² Nuxnu bēriquicē usariishi cananuna bēnētishi aín manē banañua banocēbēishi bētsi 'iti 'ain. Usai 'i cananuna bama 'aish amiribishi bamatēcēntimoí baísquiti 'ain. Usai 'imainun cananuna bamacēmacama nuxribi bētsi 'iti 'ain. ⁵³ Nun nami, nun xo, acama chēquiti 'aíshbi cananuna bētsi 'aish nun nami, nun xo acama chēquitima 'ain. Usari ca nun nami, nun xo acamax bamati 'aíshbi amiribishi bamatēcēntimoí 'iti 'icēn. ⁵⁴ Nun nami, nun xo, acama chēquiti aíšbia bētsi 'aish chēquitima 'ianan nun nami, nun xo, acamax bamatēcēntimoí 'icē 'ain ca Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo quiásabi oi 'iti 'icēn. A bana ca ēsai quia: “Bama 'aíshbi ca baísquix uni bamatēcēntimoí tsóti 'icēn. ⁵⁵ Usaía 'icēbē ca bamaquin anun unin paē tanti 'aíma 'iti 'icēn. Bama 'aíshbi ca uni bamatēcēntimoí tsóti 'icēn”. ⁵⁶ Aín 'ucha cupí ca unicama chēquinox bamaia. Nucēn Papa Diosan bana cuēñēo anua ca unin 'unania, uisa ñu 'ati cara 'ucha

'icën, uisa ñu 'ati cara upí 'icë quixun. A bana quicësoi 'ima ca uni 'uchaia. ⁵⁷ Usa 'aínbi çananuna Nucën 'Ibu Jesucristo cupí nun 'uchacama tērēncē 'aish bamatimi racuētima ax utēcēncēbē baísquitancēx bamatēcēntimoi tsóti 'ain. Usaquin 'unánquin cananuna cuēēnquin Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

⁵⁸ Ēn nuibacē xucéantu, uisa ñu cara 'icēbēbi camina ēnima ami catamēti Nucën 'Ibu Jesucristo cuēēncēsabi oi 'iquin aín bana unicama ñuixunti 'ain. Camina 'unanin, usaquinmi Cristonēan cushiocēxun 'acē ax ca ñancábimi 'acēma 'icën. Usaquin 'unánquin camina ēnquinma mit-sun 'acēsamaira oquin nētē camabi 'ati 'ain.

16

Axa Jerusalénu 'icē Jesucristomi catamēcē unicama curíqui buánmia

¹ Axa Jesucristomi catamēcē unicama curíqui 'inánti ñuiquinmi 'ē ñucácēxun cana mitsu cain, 'ēn Galacia menu 'icē unicama cacēsabi oquin camina mitsúnribi curíqui 'inánti 'ain. ² Domingo nētēcaman camina mitsu achúshi achúshinēn mitsúnmi bicē curíqui uiti caramina 'inánuxun nanti 'ai quixun upí oquin sinántancēxun min xubunuxun nanti 'ain. 'Ēx bēbacēbētan 'atima cupí camina usaquin 'ati 'ain. ³ Mitsúnmi nancē curíquia an Jerusalénu buánti camina uni raírí caísti 'ain. Usa 'ain cana bēbaquin, 'ēn a unicama mitsúnmi nancē curíqui acēñun uisa cupí cara atux cuania quixun caquin cuēñoxun quirica 'inánquin, Jerusalénua a buani cuantánun xuti 'ain. ⁴ Ēxribi cuanti asábi 'ain ca a unicamax 'ēbē cuanti 'icën.

Pablo Macedonia me 'imainun Corinto ėmanu cuanti sinan

⁵ Macedonia mecamanu cuanti cana sinanin. Anu quantancēx cana anuax mitsu isi cuanti 'ain. ⁶ Cuantancēx bēbatancēx sapí cana mitsunu pan 'iti 'ain, anuxun mita

inúmi. 'Itancëx anuax cuania camina 'ën cuanti 'ë mëníoxuncanti 'ain. ⁷ Inúquinshi mitsu isti cana cuëëni-man. Nucën 'Ibu Jesucristo cuëëncëbë cana mitsubë 'ëora pain 'i cuanti 'ain. ⁸⁻⁹ Efeso ënuxun 'ën a ñuiquin bana ñuixunia cuati cuëëni ca 'itsa uni Cristomi catamëtia. Usaía 'icëbëtanbi ca 'itsa uniribi 'ën ñuicë bana cuaisama tanquin timanan 'ën ñuixunxunma 'anun 'ë 'imitisa tania. Usa 'ain cana Pentecostes nëtë utámainun Efeso ëma ënu pan 'iti sinanin.

¹⁰ 'Ën 'acësaribi oquin ca Timoteonën Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin unicama bana ñuixunia. Usa 'ain camina axa bëbaia upí oquin biti 'ain, mitsubë 'aísha upí oquin sinani cuëënun. ¹¹ Usa 'ain camina a ñui uisaíbi banacantima 'ain. Axa nucën xucéantu raíribë aia cana cainin. Usa 'ain camina mitsubë 'itancëxa ënu unun anúan uti ñu 'inánan upí oxun xuti 'ain.

¹² Nucën xucën, Apolo, a ñuiquinmi mitsun 'ë ñucácë, a ñuiquin cana mitsu cain, a cana axa Jesucristomi catamëcë uni raíribëa mitsu isi cuantánun quixun can. Cacëxbi ca bërí cuainsama tanxa. Usa 'ain ca uinsaran cara cuanti 'icë quixun isti 'icën.

Pablonëan ashiquin bërúanxa 'icánun quixun ca

¹³ Mina 'atima ñu 'ai quiax bërúancaquin camina uisa ñu cara 'icëbëbi manutima Jesucristomi catamëti 'ain. Ami catamëti camina unimi racuëtima an cushiocë 'iti 'ain. Upí sinánñu unían sináncësa oquin camina sinánti 'ain. ¹⁴ Uisa ñu caramina 'ain a 'aquin camina uni nuibaquin 'ati 'ain.

¹⁵ 'Ën xucéantu, camina 'unanin, Acaya menu 'icë raírinëxa 'icëma pan 'ain ca Estéfana 'imainun aín xubunu 'icëcamax Jesucristomi catamëacëxa. Ami sinánquin ca axa Jesucristomi catamëcë unicama 'aquinquin ñu 'axunia. —Ësaquin nun 'ati ënëx ca nun ñu mëëti 'icë —quixun ca sinánxa. ¹⁶ A unicamabë upí 'ianan camina aín bana

cuati 'ain. An 'acēsariibi oquin ñu 'acē unicama 'imainun an unicama 'aquinquin ñu mēēcē unicama camina abē upí 'ianan aín bana cuati 'ain. ¹⁷ Estéfanas, Fortunato, Acaico acamaxa mitsunuax 'ē isi ucēbē cana cuēēan. 'Ēbēma 'ixunmi mitsun 'ē 'axuntima 'aínbi ca a unicaman 'ē ñu 'axuanxa. ¹⁸ Mitsúnmi xucéxa ucēbē cana cuēēan. Usaribiti camina mitsúxriibi acama 'ēnua unun xuti cuēēan. Usa unicama camina ax ca upí uni 'icē quixun 'unánti 'ain.

¹⁹ Asia menu 'icēcama axa Jesucristomi catamēcē, acaman ca bēruánxmi 'inun mitsu camia. Aquila 'imainun Priscila 'imainun aín xubunu timécēcama, an ca Nucēn 'Ibu Jesucristomi sináncē 'ixun bēruínroxmi 'icánun quixun 'ē mitsu camia. ²⁰ Axa Nucēn 'Ibu Jesucristomi catamēcē uni raíricamanriibi ca mitsu bēruánxmi 'icanun camia. Jesucristo cupí mitsun nuitu upí 'aish camina nuibanani bēruánxa 'inun bētsibē bētsibē cananti 'ain.

²¹ 'Ēx Pablo 'ixun 'ēnbi cuēñoquin cana bēruánx mi 'icanun cain.

²² Uí unín cara Nucēn 'Ibu Jesucristo sinaníma ax ca Nucēn Papa Diosan iscēx 'aisama 'icēn. Nucēn 'Ibu Jesucristo axa uti cana 'ēx cuēēnin.

²³ An mitsu upiti bucunun nuibaquin 'aquenti cana cuēēnin. ²⁴ Mitsúxribimi 'ēsariibi Cristo Jesúsnan 'icē cana micama sinanin. Ashi, Pablo.

Nukën 'Ibu Diosan ain unikama 'inan ain bana
New Testament in Cashibo-Cacataibo (PE:cbr:Cashibo-Cacataibo)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cashibo-Cacataibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cashibo-Cacataibo

cbr

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cashibo-Cacataibo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective

copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30
Nov 2021

c8d73d75-386c-5f5e-a601-116dba3dae9b